

laiškai lietuviams

LIEPA-RUGP. 1996 JULY-AUGUST

ATOSTOGOS	217	Red.
MANO DRAUGYSTĖ SU KEPYKLOM	219	Antanas Saulaitis SJ
GULBĖS MURZINAME VANDENY	223	Diana Kančienė
PASAULIEČIŲ KUNIGYSTĖ	226	Algirdas Paliokas SJ
EILĖRAŠČIAI	228	D. Staniškienė, A. Puišytė
VIEŠPATIE, IŠMOKYK MANE	229	Leontina Morkvėnienė
ŽEGNONĖ	232	Kun. K.J. Ambrasas SJ
JIS YRA SU MUMIS	236	Chiara Lubich
KELIONĖ	237	Zita Storpirstienė
KATALIKŲ PATIRTIS	240	Kun. Lionginas Virbalas SJ
RELIGIJA-GYVENIMO IŠRAIŠKA TIKĖJIMU	243	Kun. Petras Linkevičius
TIK TIEK TEREIKIA	244	Lina Stiklakytė
KALBA	246	Juozas Vaišnys SJ
TĖVYNĖJE	247	Marija A. Jurkutė
ŠYPSULIAI	251	Red.
TRUMPAI	252	Juoz. M.

Šis numeris iliustruotas J. Grikienio ir A. Sutkaus nuotraukomis iš
Vilniaus bažnyčių

Viršelio piešinys — dail. Gražinos Didelytės.
Skyrių vinjetės — dail. Rimanto Dichavičiaus.
Lietuviškas raidynas-Jono Bogutos.

LAIŠKAI LIETUVIAMS (ISSN 301-540)— LETTERS TO LITHUANIANS is published monthly except July/August, when bimonthly, for \$15.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to Laiškai Lietuviams, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636 — 1098.

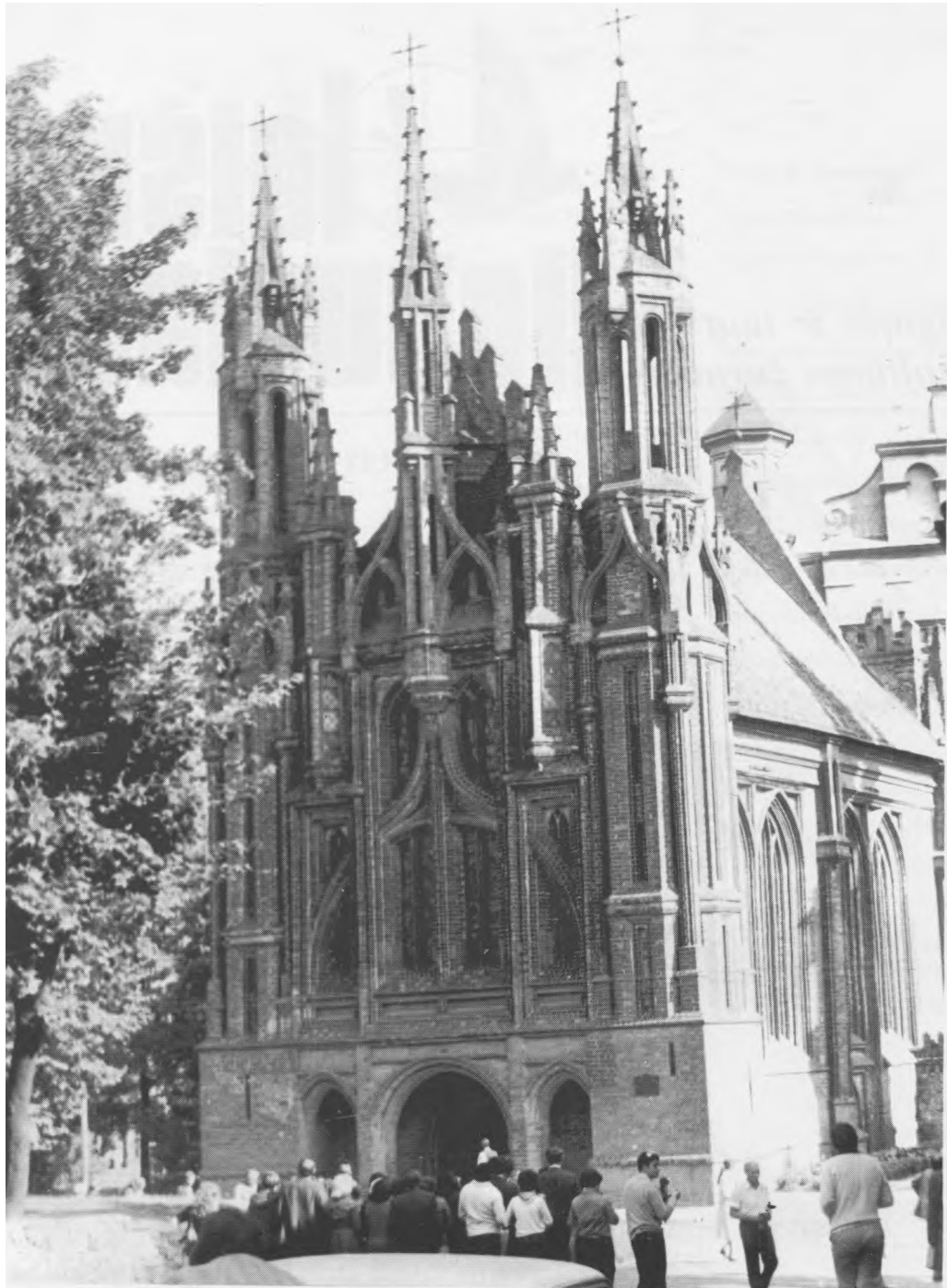
*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

1996 / LIEPA-RUGP / JULY-AUGUST / VOL. XLVII, NO. 7-8

Atostogos

Vasaros mėnesius liepą bei rugpjūtį galima pavadinti atostogų mėnesiais. Paprastai vasarą žmonės pasirenka vieną kitą savaitę poilsiui. Šv. Raštas sako, kad ir Dievas, sutvėręs pasaulį per šešias dienas, septintąją ilsėjosi. Žinoma, Dievui atostogos nebuvo reikalingos, bet jis gal norėjo duoti pavyzdį žmogui, kad poilsis jam būtinas, kad žmogus nėra koks nors perpetuum mobile, jis negali visą laiką užsiimti nei fiziniu, nei protiniu darbu, poilsis jam būtinai reikalinga. Be poilsio joks darbas nebus našus. Kai kurie giriasi, kad visą laiką dirba be jokių atostogų. Čia nėra ko girtis, bet verčiau susimąstyti ir keisti savo gyvenimo būdą, kol dar nesugadino nervų sau ir kitiems. Kaip sekmadienis, taip ir atostogos turi būti ne tik poilsis, bet ir minčių pakėlimas prie Dievo. Atsikvėpęs nuo kasdieninio darbo įtampos, žmogus gali ramiai pažvelgti į save, į savo dvasinį gyvenimą, kad pailsėtų ne tik jo kūnas, bet ir dvasia. Neužmiršti sportininkų posakio, kad sveikame kūne ir dvasia yra sveika — "mens sana in corpore sano".

Šv. Onos bažnyčia Vilniuje. Šv. Onos šventė — liepos 26 d.

A. Sutkauskas nuotr.

Mano draugystė su kepyklom

Antanas Saulaitis SJ

Kadangi kunigai privalo rašyti apie dangiškus dalykus kaip angelus, šventuosius, dorybes ir kitą pasaulį, tenka (žąsies) plunksną prie pergamento glausti ir apie tortus, sausainius, pyragus ir duoną rašyti. Kone kūdikystėje pradėtas dvasinis ryšys su kepyklomis tebesitęsia šiandien tarnyba prie Stalo.

Tėvai tikriausiai sūnelį lietuviškos duonos gaminiais maitinti pradėjo anksti. Jis pats neatsimena, ką artimieji pasakojo, kaip poros metų gerai išauklėtas bei mandagus vaikelis tyliai prieidavo prie bandelių, pirštelio iškrapštydavo lašinius pro lašiniuočio apačią ir likusį sveiką kepinį tvarkingai atgal padėdavo.

Jis pats duoną prisimena iš patiltės, kurioje Raudonasis Kryžius maitino išbombarduoto Berlyno alkanus gyventojus bei karo pabėgėlius. Sauso baltos duonos sumuštinio neužteko penkiamečio alkiui nuraminti, nors jis suprato, kad tik tiek bus su juoda miežių kava.

Pirmaisiais pokario metais Bavarijos Augsburgėje pakeliui į tremtinių stovyklos pradinę mokyklą tekdavo pro kepyklos spalvingą patrauklų langą praeiti be pinigėlio kišenėje, o kai pasitaikydavo juodos duonos gabalas, jį burnoje kramtyti, kol pavirsdavo į cukrų. Tada miesto parke randamos gilės neatrodydavo toks kartus mokinukų užkandis. Geri žmonės tyliai pasirūpino, kad ilgosios pertraukos metu tie du vaikučiai iš miesto irgi gautų bandelę ir kavos,

kaip visi turintys teisę jomis džiaugtis. (Todėl šiandieninis rūpestis Lietuvos mokinių arbatos pertraukėle itin jautrus).

Didelę gyvenimo permainą taipogi lydėjo kepykla. Naujų ateivių šeimos tėvas gavo darbą (po 50 centų už valandą) kepykloje, kuri neparoduotus gaminius sudėdavo į popierinius miltų maišus ir už dolerį parduodavo. Taupumo sumetimais neturtinga šeima augino vištų, su kuriomis pasidalydavo bandelių, duonų, pyragų, riestainių turiniu. Išmokta sudžiūvusią duoną vandeniui ir šilima atgaivinti, valgyti ligi tol neregėtą kukurūzų duoną, nurinkti riešutėlius prieš pyragus paverčiant lesalu. Dvylikmečio darbas gretimame senųjų lietuvių ateivių ūkyje padėjo matyti duonos kelionę nuo dirvos iki kvepiančios kepyklos ir šeimos jaukaus stalo.

Nuo seno tad buvo žinomas posakis “Dievas davė dantis, duos ir duonos”, kol gyvenimo saulėlydyje pritaikai patarlę “Dievas davė duonos, žmogus parūpins dantis”.

Dešimtmetį vėliau dvasinio luomo pašaukimas pradėjo remtis seminarijos kepykla. Kartą, kai antradienio ar penktadienio savose krosnyse kepta kukurūzų duona delsė pusryčiams pasirodyti, sakė jėzuitų naujokų magistras, net senųjų Tėvų pašaukimai susvyravo. Neturinčiam paveldėto indėniško kraujo žmogui prisijaukino kukurūzai, moliūgai, dyniai ir pupos, šio žemyno dovanos žmonijos stalui. Už

kukurūzų geltoną duonytę su saldžia klevų su-
la tėra šiame pasaulyje skanesni kukurūzų le-
dai.

Zinoma, skautų iškylose bei stovyklose nuo-
lat buvo kepama ant pagalėlio susukta
tešla, kuri bent retkarčiais tapdavo duona. Čia
jaunas žmogus išmoksta neskubėti mies-
tietiskai, o kaimietiskai kantriai leisti spyruok-
lės pavidalo riestainiui kilti ir pamažu kepti,
kol jis ir jo bendrai sulaukia sviestu apteptos
duonos.

Lietuviškai nusiteikęs jaunimas visuomet
žinojo, kad balta duona (senoviškai sakant
pyragas) beveik nutautėjimui prilygsta, todėl
surado tamsių ruginių miltų ir ant laužo ėmė
kepti. Niekaip nesisekė, tešla slydo nuo paga-
liuko, atšoko, neapkepė. Karštą popietę nusimi-
nę jaunieji kepėjai likusią tešlą sumetė į skar-
dinę lėkštę šalia ugnies ir nuėjo maudytis. An-
gelų sargų globojami linksmi taškėsi Rako
stovyklos ežere, o bent vienas angelų sargų
norėjo kažko pamokyti, nes grįžę stovyklavie-
tėn šalia žarijų rado puikiausiai iškepusios ru-
ginės duonos kepalėlį.

“Ar mes negalėtume iškepti duonos šv.
Mišioms?”, klausia Dainavos moksleivių ateiti-
ninkų stovyklos dalyviai, turbūt nugirdę atnašų
paruošimo maldą, kuria sakoma (tradiciniais
hebrajų žodžiais) “Garbė tau, Dieve, visatos
kūrėjau. Iš tavo dosnumo turime duonos, kurią
aukojame tau. Šis žemės ir žmogaus darbo vai-
sius taps mums gyvybės Duona”. Jeigu ne vy-
nuogynų šalyse gyvenantys lietuviai negali
vyno spausti ir kas sekmadienį kita šeima
parapijos Mišioms atnešti, tai duoną kepti jau
mokame. Jaunimo religinės auklybos gairės
pataria vaikų Mišioms duonytę patiems pa-
ruošti (kaip daroma kai kur seminarijose bei
vienuolynuose). Iš tikybės vadovėlio nusirašę
nuorodas, paruošia neraugintos duonos paplo-
tėlius, suženklindami kryželiu ir raveliais, kad
nebūtų sunku per “Dievo Avinėli” laužyti. Tai,
ką žmogus daro ir kas žmogus yra, Viešpats

perkeičia, suteikdamas žmogaus viltis bei jėgas
peršokančią tikrovę.

Jaunavedžius tėvai pasitinka vynu, druska
ir — duona (žinoma, tamsia, lietuviška). Toks
paprutys žinomas daugybėje kultūrų, nes lau-
žyti duoną reiškia artimai bendrauti (pirmieji
krikščionys, skaitome Naujajame Įstatyme, Eu-
charistiją arba Mišias vadino Duonos laužy-
mu). Lietuviai ir jų kaimynai ši be galo gražų
paprūtį švenčia kūčiose, o vaikai bei jaunimas,
kuriems be pamokslų simbolis aiškus, neretai
priešais sėdinčiam prie stovyklos, vaišių ar
užkandos stalo ištisia bandelę, riekę ar pyra-
gaitį nusilaužti ir pasidalinti šypsniu, drau-
gystę.

Romuvos stovykloje Kanadoje jūrų skautai
visą karštą popietę praleido virdami šak-
nų, lapų bei uogų arbatą, valgomų augalų miš-
rainės sriubą. Atsargai vadovai buvo paėmę
miltų, jeigu liktų laiko ir būtų noro duonos kep-
ti. Priragavę gamtos vaisių, netikėtai atsilaužę
vadovo paruoštos pagalinės duonos gabalėlį
(kurion įkepta daugiau negu įprasta cukraus), ir
visi panoro kepti. Likusią tešlą sudėjo gilion
lėkštėn, apdėjo gervuogėm — ir vos spėjo
išgelbėti gabalėlį stovyklos virėjoms pagiroms
nunešti. “Čia skaniausia duona, kurią esu val-
gęs”, sako jaunas žmogus.

Prieš daugelį metų Bostono skautų žiemos
stovykloje kepami blynai. Apšalę ir sniege pri-
iškylavę kerta tuzinais vieną po kito, kol dau-
giau įsiūlyti nebeįmanoma. Dubenyje liko tiek
blynų tešlos, kad vadovams gaila išmesti. Žmo-
gaus psichologijos iš žmonių pasimokę, toje
pačioje keptuvėje kepa tos pačios tešlos blyne-
lius, tik gero medalio dydžio ir kiek kietes-
nius. “Broliai, dar yra pyragaičių”, kviečia va-
dovas — ir vaikai sutašo viską.

Pernai vasarą toje pačioje Romuvoje vil-
kiukai (maži skautukai) žaidė religinių sim-
bolių žaidimus apie vandenį, vyną, aliejų ir
duoną. Duonos pratimui 22 berniukai atėjo į
miško aikštelę, kiekvienas nešinas spalvotu

popierėlių. Uždavinys — be žodžių ir be mostų ieškoti savo spalvos lėkštutės, atsisėsti ir laukti, kol prie kiekvienos sėdės keturi penki. Vieni rado tarp aviečių krūmų, kiti — pavirtusio medžio drevėje, tretį — už riedulio... Susiglaudę ir beveik keliais lėkštę liesdami, atvykioja popierėlį, laužo duoną ir dalijasi, kalbėdami, kas tinka. Vienas berniukas kitų klausia: “Ar ši duona palaiminta?”

Pavasario lietingoje išskyloje už juos vyresnės jūrų skautės tą patį žaidimą žaidė, riekele dalijosi po dvi. Ką jaunos moterys kalbėjo nebuvo galima mandagiai iš šalies nugirsti, bet stovėdamos ar sėdėdamos ramiai buvojo ir iš miškelio atėjusios iki upelio, susiėmusios rankomis, laikydamos žvakutę (iš žaidimo apie aliejų) kalbėjo: “...kasdienės mūsų duonos...”.

Neringos stovykloje programa kūrybingiausia, tai nenuostabu, kai rugpjūčio mėnesį švenčiamos lietuviškos Velykos su kelione iš kaimų, procesija su savu orkestrėliu, visos Prisikėlimo apeigos — ir velykiniai pusryčiai su sviestiniu avinėliu, margučiais ir beržo šakos pyragu. Ilgai pamokslavęs kunigėlis nusižiūrėjo tradicinį dviejų spalvų beržo pavidalo pyragą ir, nelaukdamas už save drąsesnių, šakute bakstė į tikrą medžio gabalą, kurio galus seselės tušinuku nuspalvino, nes nebuvo laiko tikro torto kepti.

Rako stovyklos “lauko virtuvėje” tą vasarą kepami visokie tradiciniai lietuviški kepiniai, įskaitant vadinamą “senelės tortą”. Iš likusios nuo duonos ar pyrago tešlos močiutė (stovykloje buvo senelis kunigas) iškepa didelius pplotėlius, apipila vaisių tirštomis sultimis, plakta grietine, kad anūkėliai galėtų permirkusio paprasčiausio kepinio smaguriauti. Kad duonos papročiai perduodami iš kartos į kartą, liudijo jauna skautė: “Tai lygiai toks pyragas, kurį mano senelė kepa”.

Šiais metais operacijai iš Lietuvos į JAV atskrido jaunuolis. Visas gydymas, ypatinga mankšta, prietaisiai, globa ir kelionė, parūpinta

Ann Arboro amerikiečių gydytojų, terapeutų, technikų, lietuvių kilmės globėjos ir šeimų. Kaip jaunas žmogus ar jo artimieji galėtų už visa adygtinti? Tokį žmogaus poreikį atsilygtinti žinodamas ir Lietuvoje jau lankęsis amerikietis gydytojas iš anksto jaunuolio paprašė vieno dalyko — lietuviškos juodos duonos kepalą. Nenuvylė — ne tik buvo tamsi iš Lietuvos, bet dar kaime kepta su išlikusiais duonkepės pelenais. Ir kitataučius su Lietuva riša duona, kuria — kai dar užsienio lietuvių nedaug keliaudavo — dalydavomės kaip Komunią.

Kaip svarbi duona ir Duona. Lankydami sunkiai sergančiąją rūpinamės melstis, patepti Ligonių aliejumi, paguosti, peržegnoti, apkabinti, paglostyti. Bet labiausiai rūpinamės, kad dar galėtų priimti šv. Komunią, gyvybės Duoną. Kai burna nuo karščio ar ligos sausa, ostiją pamerkiame vandenyje. Kai sunku ryti, jau it taip mažą duonytę laužome smulkiau, paduodame šaukšteliu — kad tik kuo tvirčiau ir ilgiau mus jungtų Kristaus Bažnyčiai duotoji Duona, su kurios gabalėliu keliauja artimųjų, parapijos ir visų maldos bei parama.

Kaip žavinga, kai geroje parapijoje po visų Komunijos Mišiose prie altoriaus prieina keletas vyrų ir moterų, kuriems pavedama nešti Kristaus Kūną ligoniams, negalintiems vaikščioti ar keliauti. Ostijos įdedamos į tokias dėžutes, o šie kas savaitę aprūpina šeimas bei prieglaudose esančius.

Ir duona, ir Duona su savimi neša visą istoriją, visus ryšius, kurių reikėjo jai paruošti. Kai miestiečių vaikų klausama, iš kur duona atsiranda, atsako “Iš krautuvės”. Tik po gero pusvalandžio surašo septynis, ar tuziną, ar dvidešimt kelis asmenis ar tarnybas, kuriomis dirva neša grūdą, o grūdai iškepami ir pasiekia šeimos stalą.

Iš Lietuvos užsienyje besimokantys studentai pasigenda “lietuviškos duonos”, o su jais bendraujantys asmenys apie tuos reikalus žino iš spaudos, jeigu ne iš asmeninės patirties.

“Kunigėli, praskrisdami jūsų miestą būsime aerouoste valandėlę. Labai norėtume su Jumis susitikti... ir ar galėtute atvežti lietuviškos duonos?” Vėl dvasininkui tenka rūpintis dangiškais dalykais, tai griebęs porą “plytų” lekia į tolimą lėktuvinę. Ilgiausio koridoriaus gale mato svetimoje šalyje keliaujančias studentes, kurių akys įbestos ne į atskubantį (pasiaukojusį) žmogų, bet į jo tempiamus “Baltic bakery” ryšulėlius.

Kiek džiaugsmo buvo, kai panašios paslaugos norėta suteikti latvei vienuolei. Jau lietuviška duona tikriausia latviškosios pusseserės, bet reikia latviškos. O kas bus, jei skubiu paštu siųstas Racine kepyklos gaminyš nebūtų panašus į Latvijai būdingą? Žmogus tyli ir laukia, kad tik Čikagoje (dovanai) įgyta duona suteiktų tos stiprybės, kurios toli nuo šeimos, savos vienuolijos ir tėvynės dvasingam žmogui reikėtų. Ir štai telefono skambutis: “Duona visai tokia, kaip Latvijoje”.

Brangi ir duona, kuri vietos lietuviams brangi. Venesueloje lietuviai išmoko kepti “arėpą”, lyg monų miltų bandeles aliejuje; ją ragaudamas matai vaišingas ir uolias šeimas. Brazilijoje valgo (labai greit džiūstančias) dideles baltas bandeles, kurios prilimpa žodžiui “pusryčiai”. Vasario 16 gimnazijoje gaudi grūdų pilnos vokiškos duonos. Atrodo, Prancūzijoje duona neatskiriama nuo vyno ir sūrių. Dar kitur valgomi beveik Jėzaus laikų minkšti paplotėliai, į kurių vidų pridėamos daržovės ar kiti priedai.

Jeigu duona riša šeimas ir žmones, tai ir suartina vienuolinių šeimų narius savo tarpe ir su kitais žmonėmis. JAV ir Kanados lietuviai žino apie (turbūt) skaniausią juodą, duoną, kepamą Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų vienuolyne Putname, atspindinčią seserų vaišingumą ir lietuviškų renginių jaukumą sodyboje.

Dar prieš Atgimimo laikus teko smulkiai apžiūrėti Pažaislio vienuolyną ir išklausti

restauravimo vadovo jautraus aiškinimo apie ši meno bei dvasios lobį. Kadangi Pažaislis buvo kamaldulių vienuolynas, labai tiko parašyti lietuvių kilmės kamalduliui Kalifornijos pajūryje ir paprašyti jų kepamos duonos kepalo (Big Sur vienuolynas išsilaiko dalinai iš vaisinių ir kt. duonų, kurias galima visur JAV užsisakyti). Kepalas buvo pasiūstas į Pažaislį ir tikriausiai pasiekė restauratorius, nes nebuvo gautas koks padėkos ar bent ryšio laiškėlis.

Kai seserys kazimierietės galėjo vėl Pažaisim sugrįžti, kelios aplankė seserišką vienuolyną Čikagoje. Atsivežusios nuostabios duonos raugo, tūkstančius kilometrų nuo savo namų iškepė visų viltis jungiančios duonos. O pačios amerikietės kazimierietės neatsilieka, nes kepa razinų duoną, dovanojamą svečiams ir vasaros šventėje parduodamą. (Žinoma, vaikams razinų duoną valgyti uždrausta, nes pirma reikia džiovintas vynuoges pirščiukais išrinkti, o paskui kiek apdorotą duonos riekę valgyti.

Beveik prie kiekvienos JAV lietuvių parapijos (dauguma įsteigta prieš Pirmąjį Pasaulinį karą) bažnyčios buvo ir išliko dvi gretimos įstaigos — laidotuvių namai ir kepykla. Šiandieną priemiesčiuose gyvendami, lietuvių kilmės žmonės grįžta į didmiestyje likusią bažnyčią — ir užbėga kepyklon lietuviškos duonos.

Velykų metu Mišiose skaitoma Evangelija apie Prisikėlusio Kristaus susitikimą su mokiniais prie Genezareto ežero. Pats būdamas žmogus, gerai pažindamas žmones ir iš savo Mamos išmokęs, Jėzus savo mokiniams paruošė vaišes — žarijose keptos žuvies ir duonos (Jono 21,2).

Šis rašinėlis apie brangų (ir skanų) žmogaus bendravimo ir Dievo ryšio su mumis simbolį tęstųsi ilgiau, jeigu rašančiam nebūtų užėjęs nenumaldomas noras skubėti tešlos maišyti ir duonkepi kaitinti.

GULBĖS

MURZINAME VANDENY

(Suaugusiųjų grupėje II premiją laimėjęs straipsnis)

Diana Kančienė

Nyku Lietuvoj. Nesvarbu, koks metų laikas: žiema, vasara, rudenio, pavasaris. Virš namų, laukų ir žmonių tvyro kažkokie tik siela juntami debesys, pilkas šydas, kuris retai, oi retai išsisklaido. Ypač niūru mažuose miesteliuose, kaime. Ten gyvenimas visais laikais lėtesniais tempais sruveno, mažiau ten skersvėjų, kurie prapūstų nusistovėjusią tvarką ar... netvarką.

Pilkas ir mano miestelis. Gal netgi per daug švelnu sakyti — pilkas. Niūrus, slogus, kaip sapnas, iš kurio niekaip negali pabusti.

Apleisti namai, kiemai, ištrupėję šaligatviai, retai kur pamatysi gėlę. Išlūžę medžiai sename parke, iškirsti — pačiame miesto centre. Visur pilna sudaužytų butelių šukių, popierių, nuorūkų. Pulkai valkataujančių šunų, kačių...

Šalia miestelio — ežeras. Gal bent jame galima nusiprausti, palikti dugne tą slogutį, susikaupusį per dieną? Ne! Ežeras jau kuris laikas virtęs sрутų duobe. Dvokiantis, purvinas, tarsi prieš mirtį apsipylęs putomis. Mirštantis miestelis, mirštanti gamta...

O žmonės? Žmonės! Ar gali būti kitokie žmonės, susikūrę sau tokią aplinką? Murzini, apiplęšę... ir girti. Girti nuo ryto iki vakaro, nuo vakaro iki ryto. Pikti, besivaidijantys, kerštingi.

Geria vyrai, geria moterys, o vaikai laksto keleto kilometrų spinduliu be priežiūros, ir niekas jų nepasigenda. Alkoholio tvaikas namuose, darbovietėse, per vestuves ir per laidotuves. Žmogų pasitinka girtos akys ir palydi į

amžiną kelionę. Valdžios vyrai, mokytojai, medikai kilnoja taurelę darbo metu, pratęsia ir po darbo. O po to rietenos, barniai, muštynės. Šeimos — ne šeimos, o neapykantos židiniai. Vienetai šeimų, kuriose ramybė.

Naktimis kone kiekviename kieme šmirinėja vagys. Ima viską, kas po ranka papuola, o dieną vieni kitiems pardavinėja. Dirbti tingisi, darbų maža, o gerti ir užkąsti norisi. Pasisėjęs pavasarį daržovių, rudenį mažai ką nukasi. Pasidarbuoja tie, kurie nei sėja, nei pjauna...

Tokia tai realybė. Be jokių pagrazinimų, be jokios romantikos. Ir be Vilties, ir be Meilės.

Bet palaukit. O kas ten, toje sрутų duobėje, vadinamoje ežeru, plūduriuoja? Vienas baltas taškas, du, trys... Tyliai, ramiai, susikaupę. Ar tai putos, vėjo supluktos į vieną vietą? O gal... Palaukit. Juk tai gulbės! Išdidžios, akinančiai baltos gulbės, apsigaubę ramybe ir pasitikėjimu savimi, iriasi per purviną, dvokiantį vandenį ir nė negalvoja pakilti.

Matau, sustoja ir pasisuka į ežero pusę gatve skubėję praeiviai, nustoja keiktis prie autobusų stotelės šelę vaikai ir viens per kitą rodo pirštais. Ten! Ten! Žiūrėkit!

Minutėlę tyla. O po to... Po to pilkas dangus virš pilko miestelio ima sklaidytis. Šypteli saulės spindulėlis ir nedrąsiai įsminga į nedažytą, apsilupinęsiam namo sieną, nuslysta dar audrų neišvartytų medžių viršūnėmis ir nudažo jas ryškiai žaliai. O! Pasirodo čia ne taip ir niūru.

Gatve nuskuba tvarkinga ponija, vedina

Šv. Kristoforo statula Šv. Mikalojaus bažnyčioje. Jo šventė — liepos 24 d.

J. Grikenio nuotr.

maža mergyte, kuri linksmi kažką čiauška mamai. Joms priešais, nuo kalno trepsi smulktė senyvo amžiaus moterėlė, nešina dideliu raktu. Saulės spindulys jos tarp namų nepasiekia, todėl ir veidas, ir senutės rūbai tebelieka pilki, neišvaizdūs ir niekuo neišsiskiriantys iš miestelio niūrios pilkumos. Tokia ji ir liktų mano aprašyme, jeigu ne tos trys gulgės. Jos nutraukė slogų pasakojimą pačios juodžiausioj vietoj ir tarytum perspėjo. Apsidairyk! Pagalvok ir pamatysi, kad net ir didžiausioj nevilty yra Vilties spindulėlis, didžiausioj neapykantoj — Meilės ašarėlė. Todėl ir papasakosiu jums ne apie mūsų miestelio materialinį ir dvasinį skurdą, bet apie tą moterį, vardu Aneliutė.

Ją pažįstu seniai. Nuo tada, kai išvydau šį pasaulį. Vaikystės vasaros, praleistos tos moters draugijoje, niekada nepasimirš. Kaip ir tas

kaimas, kuriame ji kadaise gyveno. Ir to pilko debesies, tokio, koks tvyro dabar virš mūsų, aš neprisimenu. Tarytum jo ir nebuvo, nors praūžė karas, nušniokštė trėmimų į Sibirą banga, nugriaudėjo kolūkių kūrimo maršai. Viską pergyveno ji - Aneliutė. Matė, kaip kieme sribai sušaudė brolių, kleketavo gyvuliniu vagonu į Sibirą ir melžė gerą dešimtmetį storakailės tų kraštų juodmargės, apraudėjo ilgesio ašarom kiekvieną Vakarų šalėlėn plaukiantį debesį ir skrendantį paukštį. Grįžusi Lietuvon, "statė komunizmą", lenkdama skaudančią nugarą naujai sukurtų kolūkių laukuose, o naktimis atiduodavo duoklę Kūrėjui, melddamasi iki kol miegas akis kietai užspausdavo valandai kitai, o prabudus nesusigaudydavo — rytas ar vakaras.

Tokią ją jau ir aš prisimenu. Užmigdavau girdėdama jos "Sveika Marija" ir pabudus tą patį išgirsdavau. Sekmadieniais traukdavom rasoju takeliu iki autobuso, kuris veždavo štai į šį miestelį. Mūsų laukdavo didelė balta kaip gulgė bažnyčia. Ak, dūšaudavo Aneliutė, kad nereiktų namo, būčia ir būčia prie altoriaus. Jos svajonė išsipildė. Jau gerą dešimtmetį kinkuoja ji su dideliu raktu bažnyčios atrakinti, puošia altorius, valo, plauna. Pirmoji Dievą palabina, paskutinė atsisveikina, o ir atsisveikinti nereikia, visą laiką su Juo, visą laiką. Į bažnyčią nebetoli. Palaidojusi artimuosius, liko viena, nusipirko dalį namelio miestelyje ir po šiai dienai čia gyvena. Paprasta, kaip laukų pelytė, kukli, neturtinga. Pilka, kaip mūsų miestelio ežeras, kuriame... kuriame plaukioja akinančio baltumo gulgės. Tai tarytum Aneliutės siela, sulopytu rūbeliu bei vystančio kūno glėbyje.

Nėra miestely labiau numinto slenksčio, kaip į Aneliutės namus. Či ateina visi. Sveiki ir ligoti. Vargšai ir turtingi. Girti ir blaivūs, linksmi ir ašaroti. Nėra žmogaus, kurį ji būtų išvariusi. Ateina skolintis pinigų, prašyti nakvynės, išgirsti paguodos žodžio. Ateina skrybėlėtos damos ir utėlėti apylinkių ubagėliai, kuriuos ji išsprausia, pavalgydina, aprengia tuo, ką pati

turi ar pajėgia nupirkti ir išleidžia, žinodama, kad po kiek laiko jie vėl sugrįš tokie patys apskurę ir nešvarūs. Jos valgymas — sausa duona ir vanduo. O kitiems pavaišinti visada randa ką geresnio. Atiduoda lengva ranka, malonę prima sunkiai. Visada randa kaip išsisukti. Nemykta moterėlė išmonės ir diplomatijos turi daugiau, nei šaunieji mūsų valdžios vyrai. Ir drąsos, kuri kyla iš begalinio pasitikėjimo Dievu.

Pamenu keletą atvejų. Vėlai vakare belėdžiasi pas ją stambus, jaunas ir aiškiai pagėręs žaliūkas. “Ponia, gal nakvynės priimsi?” Aneliutė sudvejojo gal akimirką. Po to plačiai atlapojo duris. Prašom. Atvykėlis aiškinosi važiavęs traukiniu, pramiegojęs savo miestą ir buvęs išlaipintas muitinės darbuotojų ties Latvijos pasieniu. Aiškiai matėsi, kad meluoja, nes iki jo “pramiegoto” miesto kelios valandos kelio traukiniu. Galvoje sukosi neramios mintys. Neseniai apylinkėje buvo nužudyti keli vieniši žmonės, o žudikas nepagautas. Ir ką jūs manot? Aneliutė ramiausiai klojo lovą atvykėliui, dėjo ant stalo, ką turinti, ir palikusi jį vieną vakarieniauti, nuėjo melstis ir miegoti. Dar išeidama tyliai tarstelėjo: “aš kitaip negaliu”.

Gyvenau kaiminystėje, saugojau visą naktį, klausiau, ar neišgirsiu įtartino triukšmo, ar nereiks bėgti gelbėti, tačiau naktis praėjo ramiai. Ryte pabudusi jaunuolio neberado. Viskas buvo savo vietose. Po keleto dienų jis grįžo vėl. Ir vėl pasakojo tą pačią istoriją apie pramiegotą stotį. Aneliutė vėl pakvietė vidun, kaip pakviečia kiekvieną, kuris atsistoja ant jos slenksčio. Pas ją ateina iš ligoninių pabėgę bėpročiai, kurie vengia žmonių, slapstosi. Galbūt Apvaizda juos atveda, kad nežūtų, kad nepaklystų. Ateina meno žmonės, kurie amžinai neturi pinigų ir niekada skolų negrąžina. Paima iš jos paskutinius skatikus lyg iš banko ir išeina, lydimi jos šypsenos. Vieniši ligoniai siunčia jai žinią apie savo pablogėjusią sveikatą ir tvirtai žino, ateis, atskubės geroji Aneliutė, nešina medaus indeliu, prisės ant lovos krašto ir išvays vienatvę iš namų.

O kiek mirusių palydėjo paskutinėn kelionėn skambindama varpais! Draugų, pažįstamų, kaimynų, artimųjų, gerokai už ją jaunesnių ir bendraamžių. Už visus pasimelsta, atpasninkauta.

Kiek vaikelių ašarų nušluostyta ir slapčia nuo tėvų sutepti rūbeliai plauta, kad tik nebartų mažutėlių, juk ne tyčia pargriuvo balon ar kokian purvynėlin. Ne vienas išdykėlis be jos užtarimo neapsiėjo.

O barti gauna ir pati dažnai. Kad girtuoklį kokiai moteriškai namo nuo gatvės partempia, neleidžia tarp lekiančių mašinų tysoti, kad pinigų ne tam, kam reikia, paskolina. Vienintelis jos pasiteisinimas: “Žmogus juk ne gyvulus”. Nors gyvuliui rūpinasi ne ką mažiau, nei žmogumi. Pasimaišę paklydęs katinėlis kieme, ir tas žino, kad gaus blynų vakarienei.

Tokia tad toji Aneliutė. Baigianti žemišką kelionę, beveik aštuoniasdešimties metų baltosji gulbelė pilka sėmėgėle. Jei ją į paskutinę kelionę palydėtų visi gyvieji, kam ji padėjo, ir pasitiktų Anapus visi mirusieji, už kuriuos ji meldėsi, tai vargu, ar kuris garsus vyras galėtų tokia eiseną pasigirti.

Bet ji nenori tuo girtis. Ir tų daugybės žmonių jai nereikia, nes valgydino, pagirdė, rengė, laidojo, guodė tą Vienintelį, visų mūsų Išganytoją.

Štai ir visa istorija. Tikrų tikriausia, apie konkretų miestelį, apie konkretų žmogų ir jo darbus. Apie tai, kaip kelios baltos gulgės gali pakeisti visą purviną aplinką, o viena tauri siela nuskaidrinti daugybę nešvarių. Apie tai, kad nereikia pasiduoti juodai nevilčiai, kurią sukuriame mes patys, kad pilką šydą virš savo galvų, ežerų, kaimų ir miestelių mes galime ir turime išsisklaidyti patys savo rankomis. Ir ne tik virš savo galvų. Bet ir virš kaimynų, artimų ar visai nepažįstamų žmonių gerais darbais, jautrumu ir meile, kurios visada mums duos apščiai mūsų gerasis Kūrėjas, jei eisime pas jį, pasitikėdami visiškai ir be jokių išlygų.

Pasauliečių kunigystė

Algirdas Paliokas SJ

Praėję laikai ryškiai skyrė pasauliečių ir dvasininkų luomus. Antrasis Vatikano susirinkimas išryškino visų pakrikštytųjų pašaukimą ir pareigą apaštalauti. Sutvirtinimo sakramentu visi gavome Šventosios Dvasios dovanas, reikalingas apaštalavimui. Visi esame mistinio Kristaus kūno ląstelės. Apmirę ląstelės kenkia ne tik sau, bet visam mistiniam kūnui.

Kiekvienas žmogus gyvena tam tikrose sąlygose, tam tikroje visuomenės terpėje, gyvenimas jį veda per įvairiausias situacijas. Pagal tai mes gauname kiekvienas specialią misiją žemėje ir tam reikalingas malones.

Yra kunigystė siaurąja prasme. Mes ją gerai pažįstame. Ir yra kunigystė plačiąja prasme, kurią mes menkai tepažįstame.

Būtų netikėta ir nesuprantama, jei besiruošiantiems santuokai tarp eilės be galo svarbių dalykų būtų įsakmiai pabrėžiama: “Nuo dabar jūs turite būti kunigu vienas kitam ir savo vaikams”. Jie pagalvotų: “Na ką gi tai reiškia?” O reiškia labai daug. Evangelijoje mes randame tvirtinimus, kad mes galime šviesti ir galime būti tamsa, kad mūsų geri darbai yra šviesa, blogi — tamsa. Kristus pasakė ir įsakė: “Jūs pasaulio šviesa” (Mt 5,14). Žmoguje gali būti ir šviesos, ir tamsos. Mes labai greit pastebime savo artime tamsias dėmes. Jeigu prisiminsime laiką prieš santuoką ir po jos, tą laiką, kada meilė švietė ryškiau nei saulė, jokių tam-

sių dėmių mylimiausiam žmogui nebuvo matyti. Iš kur jos vėliau atsirado? O gal čia kalti rožiniai meilės akiniai, neleidę pamatyti realybės? Bet ką darysi, jos yra ir jų nepanajinsi. Dėl to labai skaudu. Savo artimą mes trokštame patobulinti, kad jo ydos mūsų neveiktų, kad su juo būtų gera. Todėl dažnai mes tiesiog pirštu rodome į jo silpnybes bei ydas, praradę kantrybę kritikuojame ir smerkiame jį. Artimas dažnai išgirsta: “Tavyje štai tas ir tas yra bloga, tuo mane erzini, iš kantrybės išvedi, mes jau nebegalime sutarti, mūsų nuomonės vis dažniau skiriasi ir taip toliau, ir panašiai”.

O kaip iš tikrųjų yra? Ką Dievas mato? Mes savo ruožtu tvirtintume: “Juk vieni su sparnais, kiti su ragais”. Taip, taip mūsų artimieji visi yra dėmėti. Tai aš taip ryškiai matau, todėl kiekviename žingsnyje vis sakau, auklėju, mokau... O mano artimas nepaliauja tvirtinęs, jog aš jį graužte graužiąs. Bet aš juk gero trokšdamas jam tai darau. Lyginu save su artimu, matau, kad esu tikrai beveik visai šviesus, jokių ypatingų dėmių neturįs, dėl visko kaltas tas mano dėmėtasis artimas. Jeigu tūkstantinei auditorijai kas nors pasiūlytų: “Be jokios dėmės esantieji atsistokite!” Nemanau, kad kas išdrįstų tai padaryti. Taigi mes talentingai pamirštame, kad esame nupuolusios žmonijos smiltelės, kad toji tamsa, kuri tokia ryški artime, yra ir mu-

myse, bet tik kitose mums nematomose vietose. Ir Dievas tai mato.

Jeigu norime vykdyti savo kunigiškąją misiją, tai tada, pagal mus, reikia artimą mokytį, auklėti, barti. Reikia parodyti galų galėjimą pačiam (neblogai ir kitiems), koks tas mano artimas negeras, paaiškinti, koks jis turėtų būti, kokį aš jį norėčiau matyti. Kiekvienas žmogus daug praktikos turi šioje srityje. Kiek jau buvo kalbėta ir gražiuoju, ir ne visai gražiuoju. Kiek tų skundų jau buvo ir kiek dar jų bus, jei tais pačiais būgiais riedėsime toliau! O ką visa tai davė, tai jūs irgi labai gerai žinote. Gyvenimo kelionėje tai buvo bandyta šimtus kartų. Jeigu nepasiekiame šiuo metodu reikiamų rezultatų, vadinasi, jis netinka, ne tokiu kunigu šeimoje reikia būti.

Pažvelkime į kunigystę griežtąja prasme. Vienas iš svarbiausių tikro apaštalo ir tikro kunigo bruožų yra: būti antruoju Kristumi! Tai labai jau daug. Jeigu nenusigręži nuo savo kunigiškos misijos, tai tu šeimoje turi būti antruoju Kristumi. Koks yra Kristus? Jis visas šviesoje ir iš šviesos. Visas! O tu turi būti antras, visai panašus į jį, be mažiausios dėmės.

Ar mes matome savo dėmes? Ar matome taip, kaip mato artimas? Deja, ne! Mūsų savi-meilė šį vaizdą pakreipia mūsų naudai. O artimas ne tik mato, bet ir jaučia, tai jį skaudina, neretai ir labai kankina. Tad paklauskime jį. O jis jau neslėpdamas parodys mūsų dėmes. Taip artimas mums išskaičiuotų gan netrumpą litaniją, kurios tik mažą dalį mes nuvokėme esant. Na štai ir turime ką veikti, būdami kunigais. Nori panaikinti kitame blogį, naikink savąjį blogį. Būtent ši veikimo metodika yra pati veiksmingiausia. Gyvenimo tėkmėje mes esame išbandę įvairiausius metodus, o kiek jie padėjo, taip pat žinome. Gan dažnai žmogus nuleidžia rankas ir palieka viską likimo valiai,

nes viską išbandęs pajuto, kad jau nieko su artimu nebegalima padaryti, nes jau niekas nebe-padedą.

Tačiau iš kur tą kitus keičiančią galią turė-jų šventi žmonės? Jų artumoje nusidėjėlis jau nebenori būti nusidėjėliu, gerieji žmonės panori būti dar geresni. Iš kur visa tai? Aišku, iš tos dieviškos šviesos, kurios šventasis turi tiek daug, kad iš jo spinduliuodama ji keičia aplinką. Mes gerai žinome, ką tai reiškia pakeisti žmogų arba teisingiau, kad beveik neįmanoma kitą pakeisti. Dieviškoji šviesa — tai tamsą naikinanti galia, gėriu žmogų pripildanti, žmogų perkeičianti galia.

Kunigas — antrasis Kristus. Mes visi be išimties pašaukti į kunigystę plačiąja prasme. Kad artimas augtų dvasia, reikalinga pagalba. Į pasaulį ateinantiems kūdikiams tiesiog būtina pagalba. Kai mama ar tėvas glaudžia kūdikį prie savęs, paprastai sako: “Tai mano vaikas”. Taip ir ne. Pirmiausia jis yra Dievo vaikas. Ir štai tavo atsakomybė, tavo kunigiška misija perduoti brangiausią dovaną — tikėjimą ir dorą. Ir taip stipriai perduoti, kad jis tikėjimo neprarastų jokiuose gyvenimo bandymuose. Bet tam reikia šviesos ir daug tos kunigiškos šviesos, kad galėtum tai užtikrinti visam savo vaiko gyvenimui.

Taigi mūsų misija jau nemaža. Kunigystės misija, kaip matėme, nėra ir lengva. Nes visada ir visur reikia pradėti nuo savęs. Tik tada vyksta žmonių keitimosi stebuklai, panašūs į šventųjų darytuosius. Tiesa, jie turėjo tiek šviesos, kad jos užteko šimtams ir tūkstančiams pakeisti. Mes užsitarnaukime bent jau tiek, kad galėtume paveikti tuos, už kuriuos mes esame atsakingi prieš Kūrėją. Šito iš mūsų laukia ir tikisi Amžinasis Kunigas — Kristus. Jis tokšta, kad mūsų namuose, mūsų Tėvynėje ir visame pasaulyje būtų gera, malonu ir ramu. Ar taip mes vykdome savo kunigiškąją misiją?

Veni, creator spiritus

O, dieviškai Kurianti Dvasia, ateiki.
Atnešk mums į širdis ramybę ir taiką.

O, Žodžio Siųstoji, duok žodžių tikrumą.
Apšviesk mūsų buitį lyg Degantis Krūmas.

O, Meilės Nešėja, duok tveriančią meilę.
Malonės rasa apšlakstyk giesmę giliai.

Apsiausk jaukumu baikščią kūdikio širdį.
Sugėdyk tūžmingus, suvienyk — išskirtus.

Pažadink po plėnimis snaudžiančią ugnį
Tenužeria žiezirbos visa, kas drungna.

Kol žiebiasi Kosmoso vaiskūs sietynai,
Paskleisk mums į sielas spindėjimą tylų.

Rimties ilgesys

Meldžiu ramybės, kai meldžiuos
Tarp tų triukšmingų sukurių...
Ir vėl vargų keliuos skaudžiuos
Gal plėnim virs tai, ką kuriu?

Kaip andai. Temsta vėl aplink.
Vėl kyla vėtra. Triukšmuose
Galva nuo liūdesio palinks
Po amžiaus kauke atgrasia...

Vienuoliškos rimties ilgiuos,
Per turgaus triukšmą eidama.
Maldoj — budėjimuos ilgiuos —
Vėl iš tylos man švis darna.

Iš Kyžiaus srūva ta šviesa
Tarp žemės vėtrų keturių...
Man tikra turgaus triukšmuose.

Aš paprašiau

Aš paprašiau Dievą atimti man išdidumą,
Bet jis atsakė: Ne!
Jis sakė: ne Jis turi atimt,
O aš turiu atiduot...

Aš paprašiau Dievą pagydyt mano luošą
duką,

O Jis atsakė: jos dvasia sveika,
o kūnas tik laikinas...

Aš paprašiau Dievą kantrybės,
O Jis atsakė: Ne!
Kantrybė — tai rūpesčių išdava;
Ji nėra duodama, ji yra užsidirbama...

Aš paprašiau Dievą laimės,
Bet Jis atsakė: Ne!
Laimė priklauso nuo paties žmogaus.
Jis tik laimina...

Aš paprašiau Dievą atimti mano skausmą...
O Jis atsakė: Ne!
Kentėjimai atitraukia tave nuo
pasaulio
Ir priartina prie Manęs...

Aš paprašiau Dievą, kad mano dvasia augtų,
O Jis atsakė: Ne!
Aš turiu auklėti save,
Bet Jis mane apgenės, kad neščiau
didesnį vaisių...

Aš paklausiau Dievą, ar Jis mane myli
Ir Dievas atsakė: Taip!
Jis gi atidavė už mane savo vienatinį
Sūnų,
Ir vieną dieną aš būsiu Danguje, nes aš
tikiu.

Aš paprašiau Dievą padėt man mylėt kitus
Taip, kaip Jis mane myli,
Ir Jis atsakė:
AK, PAGALIAU TU SUPRATAI...

Laisvai iš anglų kalbos išvertė

Dalia Staniškienė

Viešpatie, išmokyk mane ižeidimus atleisti

Leontina Morkvėnienė

Kiekvieną vakarą, prieš užmerkdama akis nakties poilsiui, rankose laikau Šventąjį Raštą. Tai mano šių dienų gyvenimo šviesa, mano kelrodis, mano dvasinio gyvenimo šaltinis. Perskaičiusi tam tikrą vietą, susimąstau ir klausiu pati savęs: “Viešpatie, kaip gyvenau be Tavo žodžio penkiasdešimt metų? Ar tai buvo gyvenimas? O gal tik egzistavimas !

Ačiū mamytei ir tėveliui, kad nuo kūdikystės skiepijo meilę Sutvėrėjui, kad įžiebė į vaikišką širdelę stiprų tikėjimą. Tik jų dėka išlikau žmogumi. O kas nutiko tiems, kurie neturėjo viso to?..

Verčiu lapą po lapo, ir mano akis užkliudė Mato Evangeliją “Pamokslas ant kalno”. Matydamas minias, Jėzus užkopė į kalną ir atsisėdo. Prie Jo prisitartinio mokiniai, Jėzus prabilęs mokė: “Palaiminti dvasingieji vargdieniai: jų yra dangaus karalystė. Palaiminti, kurie liūdi: jie bus paguosti. Palaiminti romieji: jie paveldės žemę. Palaiminti, kurie alksta ir trokšta teisybės: jie bus pasotinti. Palaiminti gailestingieji: jie susilauks gailestingumo. Palaiminti tyraširdžiai: jie regės Dievą. Palaiminti taikdariai: jie bus vadinami Dievo vaikais. Palaiminti, kurie persekiojami dėl teisybės: jų yra dangaus karalystė.

Palaiminti jūs, kai dėl manęs jus niekina ir persekioja bei meluodami visaip šmeižia. Būkite linksmi ir džiūgaukite, nes jūsų laukia gausus atlygis danguje. Juk lygiai taip kadaise persekiojo ir pranašus” (Mt 5,1-11).

“O aš jums sakau: mylėkite savo priešus ir melskitės už savo persekiotojus, kad būtumėte

savo dangiškojo Tėvo vaikai; jis juk leidžia savo saulei tekėti blogiesiems, siunčia lietų ant teisųjų ir neteisųjų” (Mt 5,44-46).

Šiuos Evangelijos žodžius girdžiu šv. Mišių aukoje. Giliai įstrigo atmintyje nurodymai, kaip turime elgtis su tais, kurie mus žodžiu ar darbu įskaudina, ižeidžia, apkalba, apšmeižia.

Sėdėdama viena savo mažame kambarėlyje po vakarinės maldos, pasinėriau į praeitį. Prisiminiau kai kuriuos epizodus iš vaikystės, kai mamytė, paėmusi mano mažą rankutę, mokė daryti kryžiaus ženklą. Sėdėdama vakarais prie ratelio, sugrubusiomis nuo darbo rankomis verpė plonai linelius, mokė maldas: “Tėve mūsų”, “Sveika Marija” ir kt. Kiekvieną sekmadienį, nežiūrint blogo oro, važiuodavome į kaimo bažnytėlę dalyvauti šv. Mišių aukoje. Nepamiršamos dienos: Pirmoji šv. Komunija, gimnazijos baigimas, jungtinių bažnyčioje naktis (kad niekas nematytų). Viskas atrodo lyg pasaka. Tik vėliau supratau, kad gyvenimas — tai nuolatinių sunkių darbų ir skausmų grandinė. Stebėdama žmonių gyvenimą (dirbau mokytoja) pamačiau, kad tų vargų, nemalonių visų turi, ir pagaliau supratau, kaip sunku būtų juos be Kristaus pagalbos iškentėti.

Labai pasitikėjau žmonėmis. Dirbdama mokykloje, labai mylėjau vaikus, jų tėvelius, gerbiau darbo draugus.

Pirmas gyvenime nusivylimas, kada ligos sukaustyta gulėjau lovoje ir iš draugių tarpo išgirdau apkalbas.

— Girdi, tai apsimetėlė, tyčia neina į darbą, o mes turime už ją dirbti.

Aplankęs gydytojas ir pamatęs mano būseną (negalėjau savo jėgomis atsistoti), jis pasakė:

— Savo darbo kolektyve turi labai negerų žmonių.

— Ką jūs, gydytojau sakote, — pasakiau išplėtusi akis. — Pas mus mokytojai labai geri.

Gydytojas palingavo galvą ir pasakė:

— Tu visai nepažįsti žmonių. Visus gerai paanalizuok.

Likusi viena, prišliaužiau prie spintos, pasiėmiau paslėptą Marijos paveikslą, kuriame vaizduojama Marijos mirtis, prigludžiau prie krūtinės ir gailiai, gailiai pravirkau. Ilgai verkiau lyg mažas vaikas.

Staiga prisiminiau vaikystėje girdėtus Evangelijos žodžius, kad Jėzus, prikalts ant kryžiaus meldėsi ir sakė: “Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino, ką darą” (Lk 23,34-35).

Nusiraminsi pamažu įsiritau į lovą ir ten guldama mažčiau: “Jėzau, juk Tu iš nusidėjėlių rankų sunkų medžio kryžių užsidėjai ant pečių irėjai už mus visus nusikaltėlius pasiaukoti, daryti atgailos, pralieti savo šventą kraują, numirti. Kareiviai Tave žiauriai stumdė, ragino greičiau žengti”. Lūpos neužiomis ėmė šnibždėti vaikystėje mamytės išmokytą maldą, kurią dažnai abi suklupusios prie Marijos paveikslo kalbėdavome: “Saldžiausias Jėzau, meldžiu Tave, kad mano siela, norėdama Tau patikti, iškentėtų paniekinimus. Duok man, Viešpatie, jėgų su meile nešti visus man Tavo siunčiamus kryželius. Iš Tavo rankų, Viešpatie, priimu viską: nelaimes, apkalbas, ligą”.

Maldoje pajutau palengvėjimą. Juk Tu, Jėzau, mokei mylėti tuos žmones, kurie mums neprielankūs, kurie mūsų neapkenčia.

Prisiminiau pamoksle girdėtus žodžius, pasakytus kunigo Stanislovo (pavardės neprisimenu), dirbusio Kupiškyje vikaru: “Mokykis ir tu, gyvenimo keleivi, iš Kristaus, kaip reikia nešti ne tik savo gyvenimo kryžių, bet ir tą, kurį tau piktai žmonės uždėda. Tavo kryžius nėra nepanešamas, jei tu tvirtai tiki Kristų ir eini paskui Jį, Jo nurodytu keliu. Kristus savo pavyzdžiu, savo gausia malone, kilniais amži-

nais pažadais padaro jį tau lengvą ir malonų. Kas seka Jėzų, tam ir savoji, ir svetimoji našta lengva. Jėzau, padėk mums kentėti dėl Tavęs už savo ir viso pasaulio nuodėmes”.

Visa tai pagalvojusi, mažčiau: “Gerasis Viešpatie, tu matai mano skausmus. Jei draugams atrodo kitaip, atleisk jiems. Tu mūsų Vyriausiasis Teisėjas”.

Išganytojas moko: “Mylėkite savo priešus, gera darykite tiems; kurie jūsų nekenčia, ir melskite už persekiojančius ir šmeižiančius jus, kad būtumėte vaikai jūsų Tėvo, esančio danguje” (Mt 5,44-45).

Nuoskaudų atleidimui Kristus nurodo dangaus Tėvo pavyzdį: “Būkite gailestingi, kaip ir jūsų Tėvas gailestingas” (Lk 6,36). Visi tikintys žmonės žinome dangaus Tėvo gailestingumą. Prisiminkime pirmųjų tėvų, Adomo ir Ievos, padarytą gimtąją nuodėmę. Kada ji buvo prislėgusi mus, mes buvome didžiausi dangaus Tėvo priešai, mes buvome paklydę, kaip atsiskyrėlių tyruose avis. Dangaus Tėvas mus padarė savo mylimais vaikais. Jis siuntė savo Sūnų, kad Jis, mūsų ganytojas, surastų mus beklaidžiojančius dykumoje. Ir kokia kaina tai buvo padaryta? Kiek Dievo Sūnus iškentėjo dėl mūsų? Jis ne tik paaukojo už mus visą savo gyvenimą, bet ir pačią gyvybę. Gyvenime mes ne kartą nusikalstame Dievui, bet jis mus gailestingai prigludžia Atgailos Sakramente. Koks gražus mums gailestingumo pavyzdys.

Kristus savo pamoksle ant kalno išmokė gražiausią Viešpaties maldą, kurią mes per dieną kartojame keletą arba keliolika kartų. Joje sakome “...atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams...”

Šv. Paulius sako: “Niekam piktumu už piktumą neatsimokėkite”.

“Nekeršykite, mylimiausiasieji!.. Jei tavo draugas alksta, papenėk jį, jei jis trokšta, duok jam atsigerti” (Rom 12,19-20). “Saulė tegul nenusileidžia ant jūsų rūstybės” (Ef 4,26).

Krikščioniškoji dorybė priklauso nuo to, kaip mes mylime ir gero linkime tiems, kurie mums trokšta pikto ir mūsų neapkenčia. Koks

liūdnas likimas laukia tų sielų, kurių širdyje artimo neapykanta! Jos patenka į amžiną pražūtį, tačiau jau ir šiame gyvenime jos kenčia prakeiktųjų kančias, nes turi gyventi tarpe tų, kurių iš tolo neapkenčia.

Kartais susimąstau ir sakau dangiškajam Tėvui:

*–Ak, Tėve, tas žmogus
yra toks nenaudėlis, kad
negaliu jo pakęsti.*

Žvelgiu, Jėzau, į Tavo paveikslą ir tyliai kartoju žodžius, lyg duodama pati atsakymą.

“O tai ir yra, kad meilės dorybė reikalauja mylėti tuos, kurie manęs neapkenčia. Tas asmuo gali mane niekinti prieš kitus žmones, gali plėšti man šlovę, persekioti kiekviename žingsnyje, bet aš turiu to nepaisyti, neklausyti, ką jis kalba, parodyti, kad esu visa kam abejinga. Jei su juo susitiksiu, kalbėsiu maloniai, neparodysiu pikto veido, pasisengsiu malonumu ir švelnumu jį nugalėti, patraukti prie savęs. Toks elgesys manęs nepažemins, o bus gausus šaltinis didžiausių nuopelnų ir be galo patiks Dievui. Apie meilę priešams, daug tenka skaičiuoti iš šventųjų gyvenimo ir semtis iš jų stiprybės.

Jei norime keršto, tai darykime taip, kaip darė šventieji. Šv. Paulius pamoko mus, kad mūsų pareiga savo priešams yra juos mylėti, gerai apie juos kalbėti ir daryti jiems gera.

Viena moteris nepadoriai įžeidė šv. Kotryną Sienietę. Kaip šventoji jai atkeršijo? Ilgą laiką ji slaugė ją sergančią su tokiu nusižeminimu ir pasiaukojimu, kad bučiavo jos žaizdas, kuriomis buvo apdengtas jos kūnas.

Šv. Ambraziejus paskyrė mokestį ligi gyvos galvos vienam žmogžudžiui, kuris norėjo atimti jam gyvybę, kad jis galėtų pragyventi ir jam nereikėtų blogais darbais užsidirbti sau duoną.

Toskanijos valdovas Venustas krikščionių persekiojimų metu liepė nukirsti šv. Sebastijonui, vyskupui, rankas, bet netrukus jį patį

suspaudė akių liga, ir jam teko eiti pas šventąjį prašyti jo pagalbos. Šventasis išklaušė Venusto prašymą ir, pakėlęs dar krauju varvančias alkūnes, palaimino Venustą ir išprašė jam kūno ir sielos sveikatą. Po to atsitikimo Venustas atsivertė ir tapo kataliku.

— Taip elgėsi šventieji. O man ar užteks jėgų panašiai pasielgti? — mąstau.

Vėl skaitau šv. Ambraziejaus žodžius: “Jei neturi jėgų, prašyk Dievą, ir tikrai jų gausi”.

Kas greitai ir su noru sugeba atleisti savo artimui, tam ir Dievas adeidžia kaltes, nes pats Jėzus patvirtina, sakydamas: “Atleiskite, ir bus jums atleista!” (Lk 6,37).

Palaiminta šv. Pranciškaus Ordino Baptista Varani sakydavo: “Net ir numirėlius galėdama prikelti nebūčiau tokia maloni Dievui kaip tada, kai savo priešams darysiu gera”.

Palaiminta Angelija iš Fulgino girdėjo Viešpaties balsą, kuris jai sakė: “Geriausias mano meilės ženklas yra meilė, kurią siela rodo savo priešams”. Todėl kas myli savo priešus, tas gali būti tikras, kad Dievas jį myli.

Suklupusi prie Tavo altoriaus po šmeižtų ir apkalbų, sušukau: “Viešpatie, man labai sunku, palengvink man!” Taip paskendusi dvasiniame skausme pamačiau Jėzaus liūdną veidą, žvelgiantį į mane ir lyg sakantį: “O man ar buvo lengva, kai visai nekaltą, stovintį prieš savo tvarinį žmogų, teisė? Už ką? Kad jiems gera tedariau? Gydžiau ligonius, prikėliau iš numirusių, laiminau ir glaudžiau vaikučius, guodžiau, raminau vargšus ir našlaičius”.

Žiūriu į Tave, Kristau, kaip tu eini su kryžiumi palinkęs, klumpi ir vėl kelies, nes būdeliai ragina Tave greičiau kopti į Golgotos kalną. Jie bijo, kad Tu kelyje nenumirtum, jie nori, kad Tu mirtum ant kryžiaus baisia mirtimi. O Tavo žaizdos kraujuoja, net grindinys parauduoja nuo Tavo kraujo, kuris išliejamas už mūsų nuodėmes. Mylimos, laiminančios rankos, pavargusios kojos paplūsta kraujuje.

Tu miršti ant kryžiaus. Minia Tave užgauliuoja, šaiposi, niekina, bet Tu jiems atleidi. O kokia sunki Tau, Jėzau, buvo ši našta, juk ją

ŽEGNONĖ.

Vardan Dievo Tėvo,
ir Sūnaus, ir Šv. Dvasios

Kun. K. J. Ambrasas SJ

LINGVISTINĖ PRASMĖ

Veltui ieškotum “Lietuvių kalbos žodyno” IX t. (“Minties” leidykla, Vilnius, 1975, p. 849) taip gerai visiems tikintiems lietuviams nuo senų senovės žinomo žodžio persižegnoti reikšmės. Kiek laiko praslinks, kol Lietuva atstatys tas žodžių, sąvokų ir viso gyvenimo sričių labiausiai lietuvių sąmonėje per 50 metų padarytas galias daugelio mokslų sričių ir ypačiai lietuviškoje sąmonėje, kartu ir pasaulinėje sovietmečiu beatodairiškai išdraskytas plačias matomas ir nematomas žaizdas, sąmoningai paliktas spragas. Vien iš tokių nematomų, bet skausmingai jaučiamų žaizdų — daug kur visiškai išleisti, tyčiomis nutylėti arba neleistinai iškraipyti net daugelio lietuviškų žodžių praktikoje ir žodynuose, enciklopedijose užfiksuoti semantiniai žodžių laukai, neteisingai per tiek metų įpiršti netikslūs api-

brėžimai, sąvokos, aiškinimai, verčia aukštyn kojomis moralinius, dorovinius mūsų tautos gyvenimo pagrindus, neretai šmeižią Bažnyčią ir dvasininkiją. Žinoma, atrodo, kad čia vien tik kalbininkų šventa pareiga ir atsakomybė ištaisyti šią klaidą, ir bus viskas gerai. Šis didelis rūpestis iš tikrųjų turės būti sprendžiamas sutelktinėmis spaudos, leidybos, švietimo ir kitų žinybų darbuotojų jėgomis. Todėl ištis labai gražu, kad 1993 m. Vilniaus Mokslo ir enciklopedijų leidyklos išleistojo “Dabartinės lietuvių kalbos žodyno” puslapiuose ne viena tokia klaida ištaisyta. Kai kurie religiniai, liturginiai ir kiti terminai teisėtai paminėti, objektyviaja, teisinga prasme perkelti iš senųjų redakcijų arba jiems sugrąžintos tikrosios reikšmės. Tarp tokių žodžių čia irgi deramai paaikšintas: Žegnoti — daryti ranka kryžiaus ženklą (p. 951). Čionai pateikta sangražinė forma žegnotis ir žegnojimasis. Toliau žodyne lyg

uždėjo Tavo paties sutverti žmonės, kurių tu laimingais padaryti nužengei iš dangaus. Pikti apakėliai nenorėjo matyti Tavo nekaltumo ir geriausios širdies.

Koks Tu geras, Viešpatie, galeistingas, visus mylintis. Tu esi palaiminta tiesa, kuri kenčia, nepailstanti meilė, kuri aukojasi už mus ir mūsų pasigaili.

Lūpos tyliai tyliai kartoja maldą. “Meldžiu Tave, Saldžiausias Jėzau, kad mano siela, norėdama Tau patikti, nukentėtų visokius paniekimus ir pažeminimus! Duok man, Jėzau, jėgų, kad galėčiau pasipriešinti savo valiai ir su meile nešti visus man siunčiamus kryželius! Taip, Viešpatie, trokštu priimti iš Tavo rankų viską: visokias nelaimes ir pačią mirtį. Leisk man, Jėzau, kad gyvenčiau dėl Tavęs ir kad mirdama į Tavo rankas atiduočiau savo sielą. Jėzau, išmokyk mane kantriai nešti savo kryžių, sekti Tave ir būti verta gausių Tavo malonių”.

būtų tikėtasi, panašiai kaip vakaronė, kelionė, surasti šia proga mums reikalingą žodį žegnonė. Žinoma, tokiaime norminamą ir ugdomą vaidmenį užsibrėžusiam žodyne neįmanoma paminėti visų žodžio lizdo darinių. Todėl, reikia manyti, kad netilpusios kitų žodžių reikšmės, jau reabilituoti įvairių (ypač filosofinės ir teologinės) sričių žodžiai, terminai, dariniai ir vediniai atras savo vietą bent paskutiniuose vadinamojo akademinio lietuvių k. žodyno tomuose.

Jau kiek metų maldose ir pamaldose vartojama tradicinė mūsų žegnonė *vardan Dievo Tėvo, ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios* nei stilistiniu, nei prasminiu atžvilgiu neišlaiko tikrosios kalbinės, filosofinės ir teologinės kritikos. Juk mes V. Kudirkos “Tautinėje giesmėje” dar ir šiandien giedame tautos valstybiniame himne turimus žodžius: vardan tos Lietuvos vienybė težydi. Ką tai reiškia? tautos labui, Lietuvos gerovei reikalinga vienybė, nes antraip mes būsime kaip išsisklaidžiusios į šalis bitės ir nieko dora, reikšminga negalėsime nuveikti. Arba: vardan tavęs padarysiu tą darbą. Taigi — tavo labui, tavo gerovei, tavo naudai, kad manęs prašai arba išties tau reikalinga mano pagalba. Pagaliau tą pačią vartoseną žymi ir jau minėtasis A. Balašaičio redaguotasis naujausias lietuvių k. žodynas: vardan - prl. (su kilm.) iškilmingai žymint tikslą: Tėvynės meilės vardan reikia aukotis (p. 911). Taigi — šitaip sakoma, kai nurodome tikslą, priežastį. Tačiau žegnodamiesi anaip tol mes neturime tos pačios reikšmės. Lygiai kaip atėjęs policininkas ar valdžios atstovas mums sako: jūs ar tave įstatymo vardu suimu, prezidento vardu, vyriausybės įgaliotas sveikinu ar apdovanoju šiuo medaliu, garbės raštu. Tas pat yra ir šiuo atveju. *Dievo Tėvo, ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios* vardu Jus (Tave) sujungiu, laiminu Jūsų santuoką, krikštiju, atleidžiu nuodėmes ir pan. Tik jokių būdų aš, būdamas kunigas, bet kokio religinio patarnavimo, apeigos metu ar per pamaldas šiuo *Triasmenio* vardu nelaiminu, nekrikštiju, nesutuokiu ar neteikiu kokio nors kito Sakra-

mento Švč. Trejybės labui, o tie Sakramentai yra teikiami žmonių, gaunačių tuos Sakramentus, gerovei, jų dvasiniam labui. Taigi, nepaisant įsigalėjusios senos ir gilios tradicijos, prasminiu, stilistiniu, filosofiniu ir teologiniu požiūriu per pamaldas bažnyčioje laiminti, krikštyti kūdikį ar teikti visus kitus Sakramentus, melstis, maldauti ar prašyti privalėtume *Dievo Tėvo, ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios vardu*.

TEOLOGINIS POŽIŪRIS

Kryžiaus ženklas arba *žegnonė* simbolizuoja daug ką. Pirmiausia — Kristaus kančią. Ant Golgotos stovėjusį, išilginio ir skersinio rąsto kryžmą, kadaise, romėnų laikais, buvusį gėdos ženklą, kurį savo kančia, krauju, savo mirties kaina Jėzus Kristus pavertė mūsų išganymo simboliu. To negana. Kryžiaus, o kartu žegnonės prasmė kur kas gilesnė. Tatai savęs, pradedamos dienos, darbo, kelionės, maldos ir visų mūsų veiksmų, o kartu ir viso pasaulio palaiminimas. Tatai kiekvieno krikščionio skiriamasis ženklas, kad jis išpažįsta vieną Dievą Trijuose Asmenyse. Tatai ne kokio nors viršininko, imperatoriaus, prezidento, karaliaus vardu kalbėti, laiminti, įsakyti, elgtis. Tatai didžiausios pagarbos, supratingumo, meilės ir susitelkimo reikalaujantis iš kiekvieno, kas tik drįsta juo ženklinėti save, daiktus, žmones, namus, laukus, — *simbolis*. Mes kiekvienas, tuo ant kaktos ir krūtinės, kunigo, vyskupo, kokio kito kompetentingo asmens ir kiekvieno eilinio žmogaus daromu mostu pagarbiname Triasmenį Dievą. Tačiau bene giliausia kryžiaus ženklo simbolika: Dievo ir žmogaus valios prieštaravimas, susipriešinimas, visad išeinantis žmogui į nenaudą nuo pat Adomo ir Ievos ligi šios dienos. Dievo valia, *simboliškai einanti linija* — išilginis kryžiaus rąstas — iš dangaus žemėn tiesiai. Tatai vertikalioji linija arba išilginis kryžiaus skersmuo, kurio vienas galas rodo į dangų, iš kur ateina Dievo valia. Skersinis, horizontalusis rąstas, ant kurio piktavalių žmogaus nuosprendžiu buvo

ištemptos Kristaus rankos — kiekvieno iš mūsų darbas, kiekvieno iš mūsų pastangos sugriauti didingąjį *Kūrėjo* planą, kad mums mažiau tektų malonių, kad mums būtų sunkiau, skaudžiau šiame gyvenime, o labiausiai neklusnumas, tiesioginis Dievo valiai pasipriešinimas baigsis ar jau daugeliui baigėsi liūdna baigtimi — prarasta Amžinybė. Amžiams prarastas Dievo palankumas. Paniekinta nepaprastai didi malonė. Šis nusižengimas gali būti įvairus: Dievo ir Bažnyčios įstatymų laužymas, nepagarba ir panieka Švč. Trejybei, skriaudos artimui, nepagarba savo kūnui ir bet koks kitas nusižengimas Dievui, artimui ir sau — mintimi, žvilgsniu, žodžiu, veiksmu, elgesiu, apsilėidimu ar kitokiu būdu. Susikirtus Dievo ir žmogaus valiai — kryžius: kančia, sielvartas, liga, graužatis, baimė ir kitos nelaimės. Taigi bet koki žmogaus nusižengimą lydi pelnyta bausmė. Kokia nepaprastai prieštaringa, gili, plati ir daugiaprasmė yra išganyamą mums atnešusi kryžiaus paslaptis!

MANASIS ŽVILGSNIS

TĖVAS

Tavuoju vardu, Tėve, ką tik atėjęs į pasaulį, buvau priimtas į krikščioniškąją šeimą: buvau pakrikštytas. Tavo vardas, per mano kaktą liejant kunigo ranka švęstą vandenį, buvo tariamas, kad būčiau ištrauktas iš bevardės stabmeldžių — pagonių giminės ir tapčiau Tavuoju vaiku. Paskui jau kitas vardas buvo ištartas, kad Šv. Dvasia paženklintų mane tolesnei kelionei reikalingomis dovanomis, kurių taip prireiks įvairiais gyvenimo atvejais. Tatai buvo Sutvirtinimo Sakramentas. Nuo to, tiek ryto aušrai auštant, tiek saulėlydžiams dažant vakaro padangę, buvau lydimas kitų žmonių šiais vardais. O Tavasis Dieve, — Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios vardas tiek bažnyčioje, tiek ir visais gyvenimo keliais ir vingiais buvo tarsi ženklais, nužymėtas manojo tako pakraščiais. Kaip Vakarė Žvaigždė, kaip nesiliaujantis švy-

turio mirkčiojimas vandenyno pakrantėje, kad mano luotelis būtų niekur nenublokštas iš tos krypties, kurią paženkolino Tavo Triasmėnė Esybė. Tą Tėvo, Sūnaus ir Šv. Dvasios suteikta galia dabar kasdien ženklinu savo kaktą, šitaip laimindamas ne tik save, bet ir savo tautą, visą regimąjį ir neregimąjį pasaulį. Šiuo ženklu pradedu savo dieną ir užbaigiu, vakaro prieblandoms sėlinant per kiemą, tamsos paklodėms suvyniojus namus, laukus ir visą pasaulį. Tavuoju vardu, Tėve, Sūnau, Šv. Dvasia, pasiryžęs ženklinti kiekvieną savo mintį, žodį, ketinimą ir darbą. Tad teneišsprūsta iš mano lūpų nė vienas netinkamas sakiny, tebūna mano mintys švarios kaip krintančios snaigės iš padangės, tesutampa mano ryžtas ir visi ketinimai su Tavąja valia. Tenebūna nė vieno prieštaraavimo nei priešingumo dvasios mano prote, valioje ir veiksmuose. Kasdien Tavo tariamu vardu, *Triasmeni Dieve, trokštu pagarbinti Tave*, parodyti, jog visiškai Tau priklausau, pasivedu šv. Katalikų Bažnyčiai. Noriu šiuo prasmingu ženklu palaiminti savo žingsnius, užmojus, kasdienę buitį ir smulkias ar svarbesnes savo pareigas, nes kas Tavo akyse mano pastangos ir triūsas? Tad įprasmink viską šiuo be galo Tavo, *Tėve, Sūnau ir Šventojo Dvasia, vardu, suteik man jėgų*, kad parodytum į Tave man tiesiausią kelią, kad *kiekviena mano gyvenimo akimirka* būtų pašvęsta tik Tau, tolių, ryto aušros, dangaus, žemės ir mano nemariosios sielos *Kūrėjau*.

SŪNUS

Naujosios gyvenimo dienos, naujų kryželių ir savosios pareigos mažučių džiaugsmo trupinių pasirinkti einu kartu su *tavo, Dieviškasis Sūnau, vardu*. Juk kur Tu esi, ten ir Tavo Sūnus, Tėve. Taigi, garbindamas Tave, garbinu sykiu ir Tavąjį Sūną, kuris, Tavo valią vykdydamas, pažemino save tiek, kad sutiko pereiti visus žmogiškosios gyvybės atsiradimo nepatogumus, skausmą ir, gimdamas Betliejuje, tokioje netinkamoje karališkajai ir dieviškajai Tavo asmenybei vietoje, išgarbino, sukilnino

moters kūną ir pačią moterystę padarė Sakramentu. Šitaip per Tavo Sūnaus klusnumą išaukštinta šeima, gyvybės atsiradimo paslaptis. Šitaip sutaurinti mūsų varganos kelionės žingsniai: kūdikystė, vaikystė, jaunystė, branda. Tavasis Sūnus, Tėve, Pats nužygiavo šiuo keliu be aimanos, be skundo ligi galo, iki pačios galutinės pabaigos. Parodė, kad žmogaus gyvenimas — svarbus, šventas, garbingas ir prasmingas. Jei atidžiai pagalvoji, pradedi suprasti, kad nuo Kristaus Gimimo lig paskutinio atodūsio ant Golgotos kalno telpa ir kiekvieno iš mūsų gyvenimas. Tai mums kiekvienam duota lemtinga išbandymų laike atkarpa. Kokia jos baigtis — priklauso nuo mūsų kasdienio pasirinkimo: ką renkuosi — pareigą ar aplaidumą, kantrybės trupinėlį ar negarbingą apkalbą, o gal ir atvirą pasipriešinimą ar net šmeižtą. Paskutinė akimirka ne mūsų rankoje. Ji ateis, kai mes galbūt nelauksime. Todėl gal, kas jos nebijo, jau šiandien ramiai, be sąžinės graužimo jos laukia. Todėl, Dievo Sūnau, lydek kiekvieną mano žvilgsnį, mintį, žodį ir ketinimą. Tu palaimink ne tik mūsų darbus, laukus ir namus, bet ir visą mano gyvenimo kelią, širdį ir jausmus, kurie neretai tokie triukšmingi, audringi ir neklusnūs. Tegul mano pavargusios širdies ritmas sutampa su Tautosios Švč. Širdies ritmu...

ŠVENTOJI DVASIA

Visagali Dieve, Tavo pilnuma tepasireiškia trijuose Asmenyse. Todėl neįsivaizduojama be Šventosios Dvasios. Tu, pagimdęs mus iš naujo vandeniui ir Šv. Dvasia, atleidai mums visas nuodėmes. Kilusi iš Tėvo ir Sūnaus beribės meilės, teikis ir toliau mums visiems iš dangaus siųsti septynias dovanas. Nuženk, Šv. Išminties Dvasia, kad gyvenimo keliuose jos niekad nepritrūktume, kad visas mūsų elgesys, darbai ir žodžiai būtų Tavo paskatinti ir įkvėpti. Kad niekur ir niekad nebūčiau valdomas pavydo, pykčio ir kitų piktojo kėslų. Ateik, Supratimo Dvasia, apšviesk mano ir mūsų protą, valią,

kad galėtume suvokti bent dalelę Tavo didybės, grožio ir gerumo, kurio esi kupinas ir dosnus visiems, kas tik nuoširdžiai Tavęs prašo. Padėk ir kiekvieną mūsų mintį, norą ir žingsnį lydek, Šv. Patarimo Dvasia, kad visados galėtume ištikimai vykdyti Tavo valią, padėti nežinančiam, patarti klystančiam. Nugręžk nuo mūsų visa, kas pikta, nedora. Kreipk mūsų gyvenimą tuo keliu, kur veda į Amžinybę. Šv. Tvirtumo Dvasia, suteik mums stiprybės, kai esame taip dažnai silpni ir mums gresia tiek pavojų prarasti savo sąžinės ramybę. Suteik jėgų atsispirti nuo daugelio tykančių pavojų, kad nebūtume paglemžti savųjų įgeidžių ir silpnybių. Kad nepasiduotume apgaunami piktojo, kuris tykoja kiekvienos sielos. Padėk mums Šv. Pažinimo Dvasia, aiškiai matyti tarp daugelio pasitaikančių progų, įvykių ir vietų tas, kur negresia pavojus mūsų sielai ir nesukliudo likti ištikimais Tavo vaikais. Padėk man geriau ir aiškiau suprasti nedorų malonumų, netikusių draugysčių, netinkamų televizijos laidų, nešvarios literatūros, žalingų apkalbų ir net mažiausio neklusnumo pražūtingą apkalbos žalą. Įkvėpk man drąsos ir ryžto atsisakyti visko, kas nedera ne tik vienuoliui, uoliam katalikui, bet ir iš viso žmogiškam orumui kenkia, žemina ir mane sulygina su keturkoju. Paimk savo žinion, Šv. Maldingumo Dvasia, mano širdį, kad joje sužibtų tokia Dievo meilė, toks galingas jausmas, kad man būtų gera vien tik Tau tarnauti ir dėl Tavęs mielai paklusti tiems, kas mane globoja, vadovauja, už mane atsakingi, mane auklėja ir veda į priekį. Pažvelk į mano sielos gelmes, Šv. Dievo Baimės Dvasia, kad niekad nesielgčiau nei pats su savimi, nei su kitais lengvapėdiškai, įžūliai ir sugebėčiau išvengti visko, kas galėtų įžeisti Tavo dievišką didybę, gerumą ir meilę. Mokyk mane, Šv. Dvasia, kad būčiau savo mintimis, žvilgsniu, žodžiais Tavo dieviškosios didybės akivaizdoje, kad niekad neprarasčiau tako į Amžinybę, Tave garbinčiau, Tau patikčiau ir tarnaučiau ligi paskutinio atodūsio šioje žemėje, o po mirties — Amžinybėje.

JIS YRA SU MUMIS

CHIARA LUBICH

"Ir štai aš esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos" (Mt 28,20).

Jėzus yra prisikėlęs. Norėdamas savo apaštalams kai ką pasakyti, jis jiems nurodė, kad eitų į Galilėją ir užkoptų ant kalno. Jie, ten nuėję ir pamatę Jėzų, parpuolė ant žemės ir jį pagarbino, būdami tikri, kad tas, kuris dabar yra su jais, yra dangaus ir žemės Viešpats. Tėvas davė Sūnui "visą valdžią" — įskaitant ir galią teisti pasaulį laikų pabaigoje.

Tuomet Jėzus įgaliojo savo mokinius skelbti jo vardu gerąją naujieną tautoms gelbėti. O tai jie turės vykdyti, krikštydami ir mokydami laikyti visko, ką jis jiems įsakė. Bet vien tik žmoniškų pastangų nešti šviesą visoms tautoms neužtenka, Jėzus tai ir sakė: "Ir štai aš esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos".

Jėzus, prieš grįždamas kaip teisėjas, tesės savo artimą buvimą su savo pasekėjais, juos stiprindamas. Jis bus tarp jų ne tik kai jie susirinkę švenčia jo mirtį ir prisikėlimą, maitindamiesi Eucharistija, bet visuomet ir visur.

Prisikėlęs Jėzus pradėjo naują erą visai žmonijai. O prisikėlusio buvimas yra tikrovė, kuri vienija pasaulį, nesiliaujančiai telkia visų epochų visas tautas, visose vietovėse ir veda jas į Tėvo meilės Karalystę. Tas jo buvimas liudija ir jo įsteigtos Bažnyčios nuostabiausią esmę.

Jėzus vadinamas "Emmanueliu", tai reiškia "Dievas su mumis". Kadangi jis prisikėlė, visuomet yra tikrai su mumis.

Kai nuo to laiko jis gyvena tarp mūsų, žodžiai, kuriuos jis sakė prieš 2000 metų, nėra tik gražus priminimas žodžių to asmens, kuris gyveno praeity, bet žodžiai, kuriuos jis skiria man, tau ir visiems asmeniškai.

Jis neša mums paguodą ir išganymą. Jis ir toliau tarnauja mums, ypatingai kai esame vieniši, vargšai, ar gyvename sunkenybėse. Jis gelbsti mus, kai žlungame, ir drąsina išmėginimuose.

Jis gyvena savo Bažnyčioje. Tad kur mes galime jį sutikti? Kur galime jį rasti?

O jis yra čia pat; jis yra šalia manęs ir šalia tavęs.

Jis slepia save vargšuose, paniekintuose, mažutėliuose, sergančiuose ir tuose, kurie ieško patarimo, kuriems atimta laisvė. Jis yra tuose, kurie turi bjaurią išvaizdą, kurie yra benamiai. Jis ir sakė: "Nes aš buvau išalkęs, ir jūs mane pavalgydinote" (Mt 25, 35).

Jis gyvena kiekvienoje bendruomenėje, kuri laikosi jo mokymo, kiekvienoje mažoje grupelėje, kaip šeimos, draugų ar bendradarbių. Taipgi, jei du ar trys susirinkę jo vardu, jau jis yra jų tarpe. (žr. Mt 18,20).

Kai tokioje vienybėje mes meldžiamės, jis yra mūsų tarpe. Tada mūsų maldos išklausomos. Jo buvimas padeda tiems, kurie skelbia jį žmonėms, taip pat ir mums, kurie esame pašaukti būti jo liudytojais. Jis yra tuose, kurie pašaukti būti jo atstovais.

Pagaliau, kaip žinome, jis yra visur pasaulyje, Eucharistijoje. Ko daugiau mes turėtumėm prašyti? Mes patys irgi turime stengtis suprasti, kur Jėzus būna. Būkime imlūs jo dieviškiems žodžiams, kuriais jis mus moko. Netrukdykime jam naudoti tą jo galybę mūsų pagalbai.

Iš anglų kalbos išvertė *Kostas Paulius*

KELIONĖ

Zita Storpirstienė

Sutirpo saulės spinduliai rytmečio lange, apšviesdami nedidelį kambarėlį, kuriame pasieniais glaudėsi be dvigulės tėvų dar keturios lovelės, kuriose saldžius ir šviesius vaikystės sapnus sapnavo vaikiškos galvelės.

Nužė pirmasis autobusas, jau girdisi šali-gatvius šluojančios šluotos čezėjimas. Taip. Jau metas. Agnė pakėlė nuo pagalvės sunkią galvą, apsidairė. Viskas kaip ir kiekvieną rytą: šno-puoja vaikai, tik mažasis retkarčiais nusikosi, matyt, įkvėpė šalto oro ar truputį peršilo. Kaip gerai, kad nereikia bėgti gydytojo kviesti net ir tada, kai kuris iš vaikų rimčiau susergera. Medicinos studijos institute, dešimties metų darbas nuošaliame bažnytkaimyje įgalino įgytas žinias patikrinti ir pritaikyti praktikoje. Kadangi čia dirbo viena, kitų gydytojų nebuvo, teko išma-nyti apie visas ligas, sutvarstyti žaizdas, gydyti apylinkės mažuosius, lankyti namuose sergan-čius, pakviesti pasitikrinti profilaktiškai, kon-sultuoti į gyvenimą belaukiančias ateinančių kūdikių. Žodžiu visų ligų gydytoja.

Dabar jai viskas aišku: suruoš mažajam vaistelius, padės taip, kad juos pasiektų tik atėjusi tetulė, nes negalima prie jų prisiliesti ne tik mažajam, bet ir vyresniems, juk visko gyve-nime pasitaiko... Reikia išvirti maisto, nes te-tulei tai jau per sunku — ir taip per visą die-nelę ji prisitūpčioja apie vaikelius.

“Ir ko gi aš dar drybsau?” — staiga šios minties pagauta pašoka iš lovos Agnė. Ji pri-puola prie lovelių, mylinčiu žvilgsniu paglosto

miegančius vaikus, švelniai apklosto nusi-spardžiusius ir ant pirštų galų, kad neprikeltų ir vyro, kurio laukia įtempta darbo diena, išskuba į virtuvę. “Lai dar pamiega, — pagalvoja, — juk jis — pagrindinis šeimos maitintojas”. Užsimetusi lengvą chalatėlį, puola ruošti mais-tą. Gerai, kad viskas buvo apgalvota iš vakaro, tad dabar belieka tik kaisti ir virti. Kol su-kunkuliuos puodas, paruošia rūbelius vaikams, susideda knygas, pasiima reikalingas prie-mones, sudėlioja ant stalo sausus maisto pro-duktus. Juk nebus namuose visą dieną, o ma-žieji apsisukdami vis ką nors norės kramtyti ar atsigerti. Kad tik ko nors nepamiršus...

Kai jau viskas buvo suruošta, Agnė tyliai įslenka į miegamąjį ir pakelia Juozuką — antruojų gimusį sūnelį. Jį vešis kartu su savimi: bus lengviau pasilikusiems namuose, o jis rei-kalingas ten, kur važiuoja: reikės pašerti triu-šius, padėti mamytei ruošoje.

Pagaliau atsisveikinus su jau pakirdusiais, palinkėjusi jiems Dievo palaimos, su Juozeliu išskuba į autobusų stotį. Važiuoti reikia apie septynis kilometrus. Dar prieš pamokas turi užsukti pas brangų žmogų, atstojusį motiną ir tėvą, taip anksti išėjusius iš gyvenimo. Ir kodėl jie taip ilgai nesutiko vienas kito? Kodėl taip vėlai sukūrė šeimą? Jeigu tik spėjo apsidžiaug-ti gimusiu kūdikėliu ir palikti jį gležnutį gyve-nimo audroms... Agnė jų net neprisimena. Už-tat geroji “mamytė”, atstojusi tikrąją motiną, suteikė tiek daug džiaugsmo, stiprybės ir, ro-

dos, nebuvo baisios jokios negandos, nes eita per gyvenimą su Dievu, tiek daug apie jį sužinota iš šios liaunutės, pasižiūrėjus, bet tvirtos, giliai tikinčios moters. Žiauri ir klastinga okupantų ideologija nesugebėjo užgesinti meilės ir tikėjimo Dievu. Ir nors dėl įskiepyto gilaus tikėjimo jaunai mergaitei dažnai teko kentėti, vis dėlto ji liko ištikima Kristaus mokslui. Nebuvo paslaptis ir mandatinei komisijai, sprendžiant Agnės priėmimą į Pedagoginį institutą, išlaikius stojamuosius egzaminus, apie jos gilų tikėjimą. Pateikti kompromituojantys klausimai žeidė ir draskė jauną širdį. Aukštai iškėlus galvą, ji išėjo iš posėdžio nepriimta... Po to jos kelias vedė į medicinos mokslus. Ten priėmimo komisija buvo žmoniškesnė, “neteise” būsimo studento pagal jo tikėjimo kriterijus... Daug teko mokytis, studentiškas gyvenimas nebuvo lengvas, tačiau Agnė dažnai prisimindavo tuos žmones, kurie morališkai ją palaikė, širdyse nesmerkdami, o galbūt pritardami jos tikėjimui, kuris ne tik nesilpo, ne tik neišblėso aršios okupacijos sutemose, bet išaugo iki maksimumo. Gal tam turėjo reikšmės pirmoji meilė mokslo draugui Pauliui, įstojusiam į kunigų seminariją? O gal širdyje troško nenusileisti jam dvasingumu? Kiek teko išgyventi! Jaunutei studentei medikei Dievo šauksmas tapo švenčiausiu: ji užsivilkė vienuolės rūbą, kuriame išbuvo keletą metų, vis ieškodama savęs, savo pašaukimo, stengdamasi susigaudyti, o nepritapsi vėl sugrįžo tęsti studijų.

Pagaliau atvykusi į vietą ir palikusi Juozuką pas mamytę, pažadėjusi popiečiais sugrįžti ir kibti į kitus darbus, ji išbėga į dabartinį, patį svarbiausią kelią — mokyklą ir tik dabar ji tarsi įkvepia pavasario oro ir tik dabar pamato gatvelės pakraščiuose iš apsipylusių žiedais obelių kyšančius trobelių kaminus. Ištisa žiedų alėja... Ji pasijunta laiminga: greitai stos prieš savo mokinius, kuriuos ves tikėjimo keliu. Taip. Pražydusi žemė budina ir vyresnių klasių mokinių širdis. Kaip jiems padėti susigaudyti užplūdusių jausmų jūroje?

Dabar Agnė jaučiasi savo dvasios stichijoje. Su Atgimimu sugrįžo į mokyklą religijos pamokos, o ji, pasiruošusi gydytojos profesijai, kurios viena kitą papildo, pagilina. Šiandien ji dėstys VI-ąjį Dievo įsakymą. Kaip pasiekti kiekvieno širdį? Ar pakanka dirbti tik per pamoką? Šiandien ji būtinai pasikalbės su Daira individualiai, nes šito ji pageidavo. Galbūt teks spręsti labai sudėtingas problemas, iškilusias jaunai mergaitei. Mokytoja žino, kad lytinis jaunimo auklėjimas mūsųose visiškai apleistas, jaunimas nežino, su kuo ir kur spręsti jiems iškilusius klausimus. Gerai, jeigu jie kreipiasi į mokytoją, bet juk ne visada taip būna. Ir šis kirminas neleidžia Agnei ramiai gyventi, ramiai miegoti. Su kitais religijos mokytojais ji paruošė naują mokymo programą, kurioje akcentuojamas jaunuolio ruošimas šeimai, sudarė visą kursą temų apie lytinį jaunuolių auklėjimą ir su juo eina ne tik į savo mokyklą, bet ir į kitas, ten, kur ją kviečia, aukodama brangų savo ir savo šeimos laiką, dalinasi savo žiniomis, patirtimi su būsima jaunavedžiais, kurie prieš susituokdami ateina į šeimos centrą paklausti jiems skirtų paskaitų. Agnė ne tik paaiškina, bet ir atsako į klausimus, pataria, o susidarius sudėtingesnėms situacijoms stengiasi jas padėti išspręsti. Jauni žmonės, išgirdę įtaigų mokytojos ir gydytojos žodį, sušilę nuo jautrios širdies kaitros, eina į savarankišką gyvenimo kelią drąsesni, ryžtingesni krikščioniško tikėjimo lydimi. Ir jie tikrai nepadarys klaidos — netaps patys nelaimingi ir tokiais nepadarys kitų. O to ji labiausiai trokšta. Trokšta matyti suprantantį, teisingai mąstantį apie savo šeimyninį gyvenimą, meilę, tikėjimą, jauną kareivėlį ir bausmę atliekantį kalinį. Tai vis jos šilumos ir meilės skleidimo zonos.

O argi suskaičiuosi tas valandas, atiduotas kovai už gyvybę? Ši Agnės, kaip medikės, dėmesio sritis yra nė kiek ne mažesnė už kitas. Jai skauda širdį, kai mato, kokia padėtis susidariusi Lietuvoje: miršta daugiau, negu gimsta.

Šv. Mikalojaus bažnyčia Vilniuje.

J. Grikienio nuotr.

Kas laukia mūsų šalies? Ji puikiai suvokia, kad tauta, žudanti savo negimusius vaikus, neturi ateities, kad nekaltas kūdikių kraujas šaukiasi dangaus keršto. Dažnai paskaitose šiuo klausimu Agnė susiduria su jaunimu ir žino, kad jaunimas, nors abortą ir laiko žmogžudyste, tačiau didelė jų dalis dėl įvairių priežasčių tai pateisina. Ką daryti? Ir ji mato išeitį: kiekvienas krikščionis turi deramai atlikti savo pareigą, pasmerkti tuos, kurie pakelia ranką prieš kūdikių atėjimą į pasaulį ir todėl religijos mokytoja bei medikė Agnė, dirbdama su jaunimu, sėdinčiu mokyklos suole, deda visas

pastangas, aiškindama šį klausimą. Ji verčia susimąstyti, kaip reikės gyventi sukūrus šeimą, koks turėtų būti teisingas požiūris į gyvybę, jos vertę, jos pradžią. Pagrindinis jos darbo ir troškimų tikslas — išaiškinti katalikams besąlygiškai priimti šią šventą ir sunkią tiesą, kad žmogaus gyvybė neliečiama nuo prasidėjimo iki natūralios mirties.

O po pamokų skubės pas mamytę ir Juozuką. Dar reikia paruošti sėklą bulvių sodinimui. Jau dauguma apsisodinę. Kuo greičiau tai reikia padaryti ir jiems. Dar jos laukia ir kiti darbai pas mamytę, kuri, neseniai netekusi savo gyvenimo draugo, pergyvena ir dvasines netekties kančias. Agnė supranta, kad atėjo atpildo laikas. Dabar ji kuo dažniau turi būti šalia. Ar sugebės ji atiduoti šiai moteriai tai, ką pati gavo vaikystėje, jaunystėje, ką gauna dabar? Tačiau supranta kad šis rūpestis jos gyvenime visu svoriu stoja greta kitų, žino, kad teks įtraukti ir savo vyrą, nes vienoms moterims susidoroti su visomis problemomis, iškilusiomis atgavus 30 ha žemės, neįmanoma. Tačiau ateityje į darbus bus galima įjungti ir augančius vaikus. Juozukas jau dabar, atvykęs pas močiutę, žino, ką reikia daryti. Palydėjęs mamą į mokyklą Juozukas žino, kad padarys viską, kas bus jam pasakyta, ir lauks grįžtančios mamytės. Ir tik pavakariais abu skubės į autobusų stotelę, grįš miestą pas brolius ir sesutę, tėvelį.

Ką atneš Agnei kita diena? Tikriausiai ji bus panaši į kitas praėjusias, nes gyvenimo tikslas tas pats — dalinti kitiems tai, ką turi: nemokančius pamokyti, nežinantiems ir abejojantiems patarti, nuliūdusį paguosti, sudrausti darantį pikta, kaip gerai krikščionei melstis už gyvus ir mirusius, už savo Tėvynės ir tautiečių rytdieną, kurioje triumfuotų tikėjimas, meilė ir gėris.

KATALIKŲ PATIRTIS

ATEISTINIO PERSEKIOJIMO METAIS

LIETUVOJE

Kun. Lionginas Virbalas SJ

Tikėjimo skleidimas

Esminis Bažnyčios uždavinys — skelbti Gerąją Kristaus Naujieną. Tikras katalikiškas dvasingumas negali apsiriboti vien asmeniniu šventumu ir tobulėjimo siekimu, o stengiasi nešti Kristaus mokslą į visą pasaulį. Apaštalinis veržlumas lydi Bažnyčią per visą jos istoriją. Nors Lietuvoje Katalikų Bažnyčia gyveno ypatingomis ateistinio varžymo sąlygomis, tačiau ir čia katalikai labai rūpinosi tikėjimo skleidimu. Neatsitiktinai „LKB Kronikos“ pirmasis numeris aprašo kunigų teismus ir persekiojimą už vaikų katekizavimą. Visuose jos numeriuose atsispindi tikinčiųjų rūpestis ir troškimas perduoti įsitikinimus savo vaikams. Tai brangiausias turtas, kurį reikia uoliai saugoti. Ateistinė valdžia kartu su mokyklų vadovais stengėsi jaunąją kartą atskirti nuo Bažnyčios. Bažnyčios ir ateistinės sistemos susikirtimas ryškiausiai pasireiškė būtent šioje srityje. Buvo griežčiausiai draudžiama vaikus mokyti tikėjimo tiesų, neleidžiama aktyviai dalyvauti pamaldose, baudžiami nepaklusę kunigai, katechetai ir tėvai. Katalikų komitetas tikinčiųjų teisėms ginti dokumente apie vaiko teisių pažeidimus išvardija tikintiems vaikams daromas skriaudas. Daugybė persekiojimo už vaikų katekizavimą faktų užfiksuota „LKB Kronikoje“. Tačiau, nepaisant griežčiausių draudimų, vaikai buvo katekizuojami, mokomi tikėjimo tiesų, rengiami sąmoningam sakramentų priėmimui.

Tikintys tėvai, negavę religinio parengimo, ne visuomet patys galėdavo vaikus gerai supažindinti su tikėjimo tiesomis. Katekizacijai geriausiai pasirengę, be abejo, buvo kunigai ir vienuolės. Tačiau sovietiniai įstatymai jiems kaip tik ir draudė mokyti. Kunigas vaiko žinias galėjo tik patikrinti ir tikrai pavieniui. Tai aiškiai prieštaravo Bažnyčios praktikai. Aktyviausieji kunigai buvo įsitikinę, kad jų tiesioginė pareiga yra mokyti vaikus ir rengti juos sąmoningam religiniam gyvenimui. Pareikimuose, gynimosi kalbose teisme jie remiasi paties Kristaus paliepimu: „Leiskite mažutėlius pas mane“. Taigi vaikų mokymas — esminė Kristaus misijų pasiuntinybės dalis. Remiamasi ir Bažnyčios kanonais, kurie liepia rūpintis katekizacija. Ši pareiga tokia svarbi, kad prisitaikymas prie tikėjimo skleidimą varžančių valstybės įstatymų laikomas kunigiško pašaukimo išdavimu. Taip pat negalima užmiršti, kad katekizavo ne vien kunigai, bet ir geriau pasirengę pasauliečiai ir vienuolės — visi sąmoningiausi Bažnyčios nariai.

Katekizavimo sąlygos vertė ieškoti įvairių būdų, kaip jaunimą ir suaugusiuosius supažindinti su Kristaus mokslu. Salia tiesioginio mokymo, kai kuriose parapijose buvo organizuojami kalėdiniai pobūviai. Juose pačių vaikų parengta programėlė ar vaidinimas padėdavo geriau pažinti tikėjimo tiesas. Jaunimo būreliai galėjo susirinkti, prisidengdami gimtadienio

šventimu ar išvyka į gamtą. Šitaip studijuodavo Šventąjį Raštą, klausydavosi paskaitų religinėmis temomis, atlikdavo rekolekcijas. Kunigai įvairiuose susitikimuose su jaunimu, aiškinau tikėjimo klausimus, vartodavo skaidres, vaizdajuostes. Tačiau ir tokie renginiai buvo trukdomi, už juos baudžiama. Deja, dėl priešškų sąlygų, literatūros stokos, taip pat dėl dalies katalikų neveiklumo daug nebuvo padaryta. Tai rodo ir tas faktas, kad pagrindžio spaudoje svarbiausiu uždaviniu, žengiant į septintąjį krikščionybės šimtmetį Lietuvoje laikoma “sukrikščioninti bedievinąją jaunąją mūsų tautos kartą”.

Ateistinės ideologijos veikiamoje visuomenėje evangelizacija itin svarbi. “LKB Kronika” gyvai atsiliepia į popiežiaus Pauliaus VI kvietimą evangelizuoti šių laikų pasaulį, nesigailint net gyvybės aukos. Šis rūpestis rodomas ne tik dėl pačios Lietuvos: net užsienyje gyvenančių lietuvių prašoma: “Paskatinti rūpintis Tarybų Sąjungos evangelizacija; vietos ordinarams įsakyti nedaryti kliūčių norintiems dirbti šiame krašte misijų darbą; dėti pastangas, kad Baltarusijos ir Ukrainos tikintieji gautų teisę atsidaryti savo kunigų seminariją; pasirūpinti, kad būtų atidarytos bažnyčios ir jiems paskirti kunigai bent didesniems Tarybų Sąjungos miestams”.

Lietuvos katalikai stengėsi padėti kitų kraštų tikintiesiems: Kaliningrado srityje, Kazachijoje, Moldavijoje ir kitur. Ypač tuo rūpinosi Katalikų komitetas tikinčiųjų teisėms ginti. Pagrindžio spauda dažnai užsimindavo apie tikinčiųjų padėtį Gudijoje, kur gyvena nemaža lietuvių. Nedidelis būrys kunigų bei seserų vienuolių iš Lietuvos dirbo tolimuose Vidurinės Azijos ir Sibiro srityse.

Religija ir tauta

Nors Lietuva paskutinė Europoje priėmė krikščionybę, bet su ja neatskiriamai suaugo. Lietuvių tautos gyvenime katalikybė suvaidino didžiulį vaidmenį. Nors suvėlintas krikštas lėmė didelę lenkų dvasininkų įtaką Lietuvos bažnytiniam ir kultūriniam gyvenimui, bet

Šv. Mikalojaus bažnyčios lubų fragmentas.

J. Grikenio nuotr.

katalikybė savo universalumu ir pagarba tautinėms kultūrinėms vertybėms buvo tas pagrindas, ant kurio subrendo tautinio atgimimo judėjimas. Sovietinės okupacijos metais Lietuvoje kartu su tikėjimu vėl buvo persekiojamas ir įvairiopas tautiškumo pasireiškimas. Todėl tiek dėl istorinės patirties, tiek dėl to meto sąlygų tikėjimas ir tautiškumas buvo glaudžiai susiję. Žmonės, aktyviai veikę pogrindyje, darbovosi dėl Bažnyčios ir dėl Tėvynės, tvirtai tikėjo, kad “ginant tikėjimą, yra ginama ir tauta”. Lietuvos Katalikų Bažnyčia yra seniausioji tautos religinė ir socialinė institucija. Per šimtmečius ji tapo tautos tradicijų lobynu, tautos atmintimi, kuri maitina jos ateitį. Jai nėra politinio pakaitalo. Per šimtmečius niekam nėra pasisekę panaudoti Bažnyčios vien pasauliniams tikslams, nors ir buvo bandyta. Bažnyčia visada kovoja dėl savo nepriklausomybės, kad galėtų atlikti religinę misiją. Taip lietuviams ji tapo laisvės šaukliu net tik religinėje, bet ir visose gyvenimo srityse. Pagrindžio spaudoje buvo ne kartą išreikštas įsitikinimas, kad Bažnyčia lietuvių tautai davė ir duoda labai daug. “Visai vingiavo istorijos kelias,

įvykiai keitė įvykius, bet šviesiais ir sunkių nelaimių metais tautos sąžinė, jos dvasinių jėgų, jos ištvermės šaltinis buvo Lietuvos Katalikų Bažnyčia. Tautos džiaugsmas buvo jos džiaugsmas, tautos skausmas —jos skausmas. Ji su tauta ėjo į pergalės ir į sunkius išbandymus, vedė į naujus laimėjimus. Tauta kartais atsikeldavo tiesiog iš svetimųjų paruošto kapo. Be Bažnyčios, be tautai įdiegto gilaus religingumo ir įskiepytos aukštos moralės šiandien gal jau nebūtų mūsų tautos, arba ji būtų toli gražu ne tokia, kaip dabar. Bažnyčios nuopelnai tautai ir jos kultūrai akivaizdūs ir nepaneigiami”.

Bažnyčios nuopelnai Lietuvos mokslui, kultūrai, tautiniam charakteriui pabrėžiami ir pamoksluose jubiliejiniais Lietuvos krikšto metais. “LKB Kronika”, kuri pirmiausia stengėsi registruoti Bažnyčios ir tikinčiųjų persekiojimo faktus, taip pat rūpinosi tautos reikalais. Ji aprašo tardymus dėl Nepriklausomybės dienos minėjimo ir Lietuvos vėliavos iškėlimo, susidorojimo su kraštotyrininkų būreliais, sielvartauja dėl tautos rusinimo per mokyklas. Kai kurios moralinės problemos, pavyzdžiui, besaikis girtavimas, abortas, ne tik prieštaravo katalikiškai moralei, bet ir kenkė tautai. Todėl čia tautiniai ir religiniai dalykai buvo dar stipriau susipynę. Tiek “LKB Kronika”, tiek tautinį sąmoningumą žadinęs pagrindžio žurnalas “Aušra” bei kiti pagrindžio leidiniai teigė, kad nautatinimas ir atsitraukimas nuo Dievo yra tas pat, nes sąmoningi ir tikintys lietuviai nenuatautės. Tik tvirtais doros principais besiremianti visuomenė gali okupacijos metais išsaugoti ir tautines vertybes. Kita vertus, grynai religiniai judėjimai, pavyzdžiui, Eucharistijos bičiulių, ugdė ir formavo sąmoningus tautiečius. Savo susirinkimuose jie studijavo Lietuvos istoriją, mokėsi liaudies dainų, susipažino su tautos aktualijomis.

Reikia pasakyti, kad “absorbuodama krikščionybę, tautinė bendruomenė ne tik ją pri-

ima, bet ją ir paveikia. Todėl krikščionybė yra daugiau nei apskritai teorija, taip pat daugiau nei tas pats universalinis Kristaus mokslas, išverstas į atskiras kalbas. Krikščionybė tampa charakteringa tai tautinei bendruomenei, kurioje įsišaknijo. Ateistinio persekiojimo metais daugiau buvo kreipiamas dėmesys į krikščionybės įtaką ir jos teikiamą naudą tautai negu į lietuvių tautos indėlį į Bažnyčios lobyną. Retai bandyta svarstyti, kuo būdingas lietuviškasis tikėjimas, kuo jis skiriasi nuo kitų katalikiškų tautų. Valdžios atstovai taip pat pastebėjo, kad kunigai aktualiais pamokslais ugdė tautinį susipratimą. O kova dėl tautinio savarankiškumo ir nepriklausomybės prisidėjo prie Bažnyčios padėties pagerinimo. Būtent po 1972 m. Kauno įvykių — R. Kalantos susideginimo ir jaunimo demonstracijų — ateistinė valdžia šiek tiek atleido religijos persekiojimo varžtus, padarė šiokių tokių nuolaidų Bažnyčiai.

Religijos ir tautiškumo sąsaja lietuviams netrukdė bendrauti su kitomis tautomis. Priešingai, Bažnyčios katalikiškumas, tai yra visuotinumumas, priminė jog negalima užsisklęsti vien savoje tautoje. Jai svetimas siauras nacionalizmas. Jau matėme, kad Lietuvos katalikai rūpinosi ir kitų Sovietų Sąjungoje gyvenančių žmonių evangelizacija. Iš pagrindžio spaudos išryškėjo įvairiopi jų ryšiai su kitų tautų atstovais. Bendras darbas dėl tautinės ir religinės laisvės suartino įvairių tautų žmones ir privertė naujai pažvelgti net į nuo seno problematiškus santykius su rusais ir lenkais. “LKB Kronika” plačiai aprašo S. Kovaliovo teismą už šio leidinio perdavimą į užsienį ir pažymi, kad “rusų disidentų aukos padėjo lietuviams pažvelgti į rusų tautą naujomis akimis”.

Ateistinio persekiojimo sąlygos stiprino Katalikų Bažnyčios ir lietuvių tautos ryšį. Šis ryšys nesusiaurino tikinčiųjų žvilgsnio, padėjo geriau pažinti tikėjimo svarbą net ir nereliginėje gyvenimo srityse, iš naujo permąstyti ir įvertinti krikščionybės įtaką tautai.

RELIGIJA - GYVENIMO

IŠRAIŠKA TIKĖJIMU

Kun. Petras Linkevičius

Anuometinė aštri Jėzaus kalba prieš fariziejus — tai tokio religinio gyvenimo pasmerkimas, kai išoriniai krikščioniški ženklai persveria vidinį turinį.

Minia mėgsta sensacijas ir neretai šį pamėgimą, šį troškulį atsineša į bažnytinį gyvenimą, mėgindama čia jį patenkinti. Tokiu būdu atsiranda keistų regėjimų ir pranašavimų, keistų sąjūdžių, sambūrių, keistų maldų. Bažnyčia ne kartą tai yra kėlę rūpesčio ir nerimo, nes gresia iškreipti jos tikrąjį veidą. Apvaizda leidžia masėms atitrūkti nuo Bažnyčios ir tuo pačiu suduoda smūgį netikroms apraiškoms, kurios kaip piktžolės aptemdo pirmąsias Bažnyčios pavidalą.

Kristus evangelijoje vyrauja ne kiekybė, bet kobybė, tad “nukrikščionėjimas” Bažnyčios negąsdina. Minių atkritimas sunaikina skaičiaus pagundą, kuri ne sykį yra krikščionis viliojusi ir tebevilioja. Kristaus programa nušviečia visas gyvenimo problemas, ir tai yra kiekvieno krikščionio charta, kuri reikalauja būti įgyvendinama kiekvienu momentu. Kiekvienas, skaitydamas šią programą, privalo atsakyti “taip!” ar “ne!”

Vatikano II-asis išvystė labai stiprią kritiką apie Bažnyčios veiklą pasaulyje. Būtų milžiniškas pavojus neatkreipti į tai dėmesio, nes ši kritika iškelia veiklos reikšmę. Monsinjoro Plourde žodžiais: Bažnyčios misija privalo pirmoje vietoje pasireikšti laikysena ir tai — kritiška laikysena. Bažnyčia privalo aikštėn iškelti neteisybes, nesvarbu kur jos bepasireikštų: bendruomenėse, mokyklose, klasėse, parapijose, tautose, valstybėse ar kontinentuose. Bažnyčia privalo būti savo narių auklėtoja. Ji privalo formuoti asmenybes. Bažnyčia — tai mes visi. Antra: Bažnyčia privalo liautis privilegijuoti

vadinamą “individualią etiką”. Jeigu Bažnyčia nesugebės įtraukti į savo veiklą jaunimo, tai Bažnyčios projektai rizikuoja netekti prasmės. Trečia: prisipažinkime, kad katalikiškoji visuomenė iki šiol nekreipė dėmesio į mokslinę faktų analizę, kai tuo tarpu marksizmas ir kapitalizmas du dideliu tikslumu ir efektyvumu naudojami ta mokslinė faktų analizė.

Pati silpniausioji Bažnyčios vieta yra tai, kad ji nesinaudoja mokslinės analizės metodais. Bažnyčia yra užsidariusi individualistinės moralės propagavime, kuri neturi jokios įtakos kolektyvinei tikrovei. Vatikano II-jo metu buvo aiškiai pabrėžta šiuolaikinė Bažnyčios pozicija.

Pagaliau Bažnyčia neturi teisės pasitenkinti tik šalutiniu mechanizmu, kuris būtų tik neteisybės aukų paguoda. Nesmurto idėja, kurią Gandhi paskelbė, privalo būti paskelbta Bažnyčios dorybe.

Ne geri darbai, o darbas yra integralinė krikščionių pasiuntinybės dalis. Bažnyčia, kuri yra Evangelijos sargybinio vaidmenyje, privalo savo narių gyvenimu, o ne abstrakčiomis formomis įrodinėti tas tiesas, kurias Kristus atnešė. Tas ne krikščionis, kuris save laiko tikinčiu, o iš tikrųjų begėdiškai iškraipo arba net laužo evangelijos nurodymus.

Mes per daug korektiškai kalbame apie krikščioniją. Mes net išvystėme rafinuotą kultą, kuri tik “mums priklauso”, kurie nešiojam Kristaus vardą. O mumyse iš tikrųjų tos krikščionybės nėra. Kiekvienas mes esam pašaukti kitiems nešti šviesą, ir nešti ne su žvake, o gyvenimu. Nekrikščionis stebės mūsų gyvenimą ir nedarys išvadų iš to, kiek ir kokias maldas mes sukalbame, kiek ir kokius sakramentus mes priiminėjame. Šie ritualiniai aktai jam

TIK TIEK TEREIKIA...

(Jaunimo grupėje II premiją laimėjęs straipsnis)

Lina Stiklakytė

*“Viešpats žiūri į širdį”
I-o j i Samuelio knyga 16,7*

Žmonės skuba gatve. Skubu ir aš. Galvoju. Tačiau veltui. Tuštuma ir tylą. Ir galvoje, ir širdyje. Ne, taip nebūna, reikia apie ką nors mąstyti. Tačiau galvon lenda tik niekam tikusios, nevertos dėmesio ar net blogos mintys. Jas užrašius, kiti pasibaisėtų, o galbūt atpažintų save ir savęs išsi-

gastų... Širdyje nėra vietos nei šiltam vilties žiburėliui, nei užuojautos sau, o ką jau kalbėti apie kitus, nėra Dievo palaimos, nėra pasitikėjimo — nėra nieko. Išskyrus tą šlykščią neapykantą kitiems, bjaurų ir gramzdinantį melą, juodą blogio šešėlį, kuris kiekvieną akimirką didėja, kad tuoj, rodos, apims visą širdį. Noriu viso to nusikratyti. Bet negaliu. kažkas lyg akmenį užritino ant širdies ir proto, kad blogiui nebūtų jokio pavojaus. Gatvė pilna žmonių. Visi kažkur eina, važiuoja... Kas pas tėvus, kas pas žmonas ar vyrus, kas pas vaikus ar anūkus, o kai kas pas save patį, pas savo vienišybę, uždarytą tarp keturių sienų. Tačiau ką daryti, kai netenki paties savęs, kai esi susipainiojęs tarp tikrų ir netikrų savo minčių, kurias kartais, atrodo, lyg pakiša kažkas kitas. Ar tada dar esi žmogus?.. Bet juk aš galiu eiti, galiu mąstyti (vis tik dar galiu). O gal už mane mąsto kažkas kitas?.. Tačiau aš galiu gyventi be savęs... Ir vėl pradeda lįsti dar bjauresnės mintys, net pačiam darosi nemalonu. Ir keista. Jos kažkaip patenka pro tą užritintą akmenį, tačiau manęs nepalieka. Na, bet kodėl negalima jų nusikratyti? Imu galvoti apie ką nors malonaus. Tačiau šviesios mintys atsitrenkia į akmenį ir sudūžta. Sudūžta lyg neišsipildžiusios svajonės. Gal net girdžiu šukių byrėjimą, tačiau žinau, kad laimės jos neatneš. Argi įmanoma apie kažką mąstyti, o tuo pačiu metu galvoti apie visai ką kita. Negi taip toli nužengė žmogaus proto galimybės? O gal aš tik vienas

nieko nepasako apie Kristaus atneštąją žmonijai Gerąją Naujieną. Tik mūsų gyvenimo stilius jam sukels klausimų apie tikėjimo vertę.

Vyskupas Matagrín iš Grenoblio straipsnyje “Bažnyčiai aušta naujas rytojus” rašo, kad jeigu Bažnyčioje atsiranda krizė, tai reiškia, kad ji nusivilia, kad ji neveikli, ji apsiriboja tik reikalavimais individualinėje plotmėje. Ji supančiota dogmatizmo ir reliatyvumo... Bažnyčia intelektualiai neapsisėravusi, ji ir dvasiškai neapsisėravusi... Ir Jėzus parodė, kad ir Jo mokiniai tik iš paviršiaus suvokė Evangeliją, Jo Gerąją Naujieną. Jie suvokė Jo gražius palyginimus, Jo stebuklus, o ne esmę. Praktikuojančiam seniau tikėjimo problema buvo keliami taip: Sakramentai ritmiškai sekė jo egzistenciją, sakramentai suteikdavo religinę prasmę didiesiems gyvenimo įvykiams. Sakramentai asmenį tam tikru būdu įjungdavo į visuomenę. O šiandien žmogus save išreiškia savo darbu, savo atsakomybės dydžiu, savo užsiangažavimu. Galima sakyti, kad juo labiau krikščionis įsijungia į modernaus žmogaus veiklą, kurdamas įvairias vertybes, tai tuo mažiau jam vietos lieka sakramentams. Jo privačiam gyvenimui sakramentai dar suteikia prasmės, tačiau visai nieko didesnio visuomenės gyvenimo momentams. Žmogus staiga pastebi, kad sakramentai nėra paveikūs, kad nieko nereiškia jo paties įsipareigojimams. Štai kodėl negalima evangelizacijos problemų spręsti vien sakramentaline prasme.

Šv. Marijos Magddalenos statula Šv. Petro ir Povilo banyčioje. Jos šventė — liepos 22 d.

J. Grikienio nuotr.

toks?.. Apsižvalgau. Autobusų stotelė kaip visada pilna tokiu metu. Pro šalį plaukia pilki, užguiti rūpesčių, šalti, nieko nesakantys, tušti veidai. Pasi-daro smagiau. Jie, atrodo, tokie patys — aš ne vienas. Staiga kažkas paliečia petį. “Jūs pametėte pirštinę...” Aš apsižvalgiau. Taip, tikrai, vienos pirštinės nebeturiu. Norėčiau padėkoti tai maloniai šypsena, tačiau burna surakinta. Net nemirkteliu, įsidedu pirštinę į kišenę ir nusisuku. Kas ją prašė vargintis dėl mano pirštinės?.. Pikta. Atsirado mat geruolė, pirštinę pamatė. Jei pats nepamačiau, vadinasi, ir neturėjau pamatyti. Ir iš kur dar atsiranda tokių žmonių. Staiga kažkaip pasukau galvą. Ji vis dar tebesišypsojo. Neištveriau tos šypsenos, kuri bandė prasiskverbti pro akmenį į mano širdį. Tačiau veltui. Paėjau keletą žingsnių į šalį. Nesu-prantu, kas darosi manyje. Juk reikėjo padėkoti, bent žodį tarti. Bet pagaliau ar tai didelis žygdarbis — pirštinę pakelti? Tikrai, nėra ko graužtis. Gal geriau eisiu pasivaikščioti, žinau, autobusus atvyks

ne anksčiau kaip po penkiolikos minučių.

Kas su manimi darosi? Šaltis sklinda iš vi-daus. Ledinis akmuo vis labiau slegia širdį ir protą. Galva kaista. Joje nebetelpa mintys, tačiau jos blo-gos, aš tai žinau, aš tai jaučiu (dar vis tik kažką jaučiu...) Einu pro puošnią bažnyčią. Palei jos sie-nas kaip visada klūpi nelaimėliai, priversti prašyti kitų pagalbos, o bažnyčios puošnumas dar labiau paryškina jų skurdumą. Ai, kokie ten nelaimėliai, prasigėrė — tai ir priversti dabar čia sėdėti. Taigi patys kalti. Nutaisęs šaltą veidą einu pro juos, nepakreipdamas galvos. Kad ir kaip stengiausi, tačiau vis tiek akys užkliuvo už mažo senuko. Šis visai nepanašus į tuos, kurie taip sunkiai surinktus pinigus išmeta tam velnio gėrimui. Senukas buvo pasidėjęs seną kandžių apgraužtą kepurę, kurios dugne žibėjo keli centai. Jis krutino sušalusias lū-pas ir bučiavo mažą kryželį, gal vienintelį likusį brangų daiktą. Tikriausiai meldėsi. Pakračiau kišenes. Jos tuščios. Nusiėmiau kuprinę ir iš jos iš-traukiau tris į baltą popierių suvyniotas duonos riekutes. Mama jas grąžino, sakė, kad ligoninėje gauna ir taip. Senelis turbūt manęs nematė. Aš išvyniojau ir padaviau jam į rankas duoną, juk ką aš su ja darysiu. Senukas staiga krūptelėjo, pakėlė ašarotas nuo žvarbaus vėjo ar nuo senatvės akis. Drebančiom rankom laikė duoną ir, užuodęs jos kvapą, jis atgnybo pamėlynavusiais pirštais kelis trupinius ir lyg kokią šventenybę įsidėjo į burną. Atrodė, kad pirmą kartą ragauja duoną. Aš jau ruošiausi grįžti. Staiga senukas pakėlė ranką ir mane... palaimino.

Tu tikrai nesitikėjau. Eidamas vis galvojau, už ką jis mane palaimino... Kodėl? Ar už tuos tris ga-baliukus sušalusios duonos? Jei jis būtų žinojęs, kas dėjosi mano galvoje iki tol, tikriausiai taip nepadarytų. Negalėjau suprasti savęs ir savo veiksmų. Vieną akimirksnį negaliu net padėkoti, o kitą duodu senukui duonos... O gal jis kaip tik tai ži-nojo? Bet juk tas senukas ne šventasis, o tik varg-šas elgeta, jis juk negali skaityti mano minčių. O gal... Niekada negalvojau, kad būsiu palaimintas dėl trijų duonos riekelių. Negi tik tiek tereikia...

Ūmai akmuo, taip slėgęs mintis ir jausmus, lyg ištirpo, lyg jo ir iš viso nebuvo. Tas silpnas, sušalęs senukas savo rankos palaiminimu suskaldė akmenį į smulkius kristalėlius. Aš supratau, kad man suteikta dar viena galimybė. Aš privalau atrasti patį save.

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS J

NEVARTOTINI VERTINIAI

iš antro (kitos) pusės — antra vertus, kitaip kalbant.

rastis pas save — būti savo kabinete,

platus ratas — didelis būrys, didelė grupė, daug, daugybė: Platus ratas (=didelis būrys) giminių susirinko jo pasveikinti.

siauras ratas — mažas būrys, maža grupė, nedaug: Su velioniu atsisveikino tik siauras pažįstamų ratas (=mažas būrelis pažįstamų).

kame reikalas — kas per reikalas? koks reikalas? kas yra? kas atsitiko?

reikalas liečia — kabama apie... : Reikalas liečia (=kalbama apie) naują prezidentą.

reikalas tame — reikalas tas, esmė ta, bėda ta: Reikalas tame (=reikalas tas, bėda ta), kad šią savaitę nebūsiu namie.

reikalauti pas ką — reikalauti iš ko: reikalausim pas vyriausybę (= iš vyriausybės) ankstesnių rinkimų.

rekordą pastatyti — pasiekti rekordą,

remiantis virš išdėstyto — remiantis tuo, kas anksčiau išdėstyta; remiantis tuo.

galutiniame rezultate — galų gale, vis dėlto: Galutiniame rezultate (=galų gale) viskas laimingai baigėsi.

to rezultate — dėl to: To rezultate (=dėl to) įvyko nelaimė.

rūpintis apie ką — rūpintis kuo: Apie mane (=manimi) nesirūpink.

sąryšyje su — dėl, ryšium su: Sąryšyje su minėjimu (=dėl minėjimo) pamokų nebus. Sąryšyje su šiuo nutarimu (=remiantis šiuo nutarimu) ankstesnis sprendimas negalioja.

savo laiku — anksčiau, kitados, kadaise: Savo laiku (=kadaise) jis buvo garsus žmogus.

savistoviai — savarankiškai, nepriklausomai.

kaip sykis — kaip tik: Šis kostiumas kaip sykis (=kaip tik) man tinka.

siūlyti dėmesiui — prašyti atkreipti dėmesį: O dabar jūsų dėmesiui naujausios žinios (=o dabar paklausykite naujausių žinių).

skolintis pas — skolintis iš: Pasiskolinsiu pinigų pas savo draugą (=iš savo draugo).

skūstis pas ką — skūstis kuo: Pasiskūsk pas direktorių (=direktoriui).

spausdinti po antrašte — spausdinti skyrelyje, spausdinti su antrašte.

statyti balsavimui — siūlyti, teikti balsavimui.

statyti pavyzdžiu — laikyti, teikti pavyzdžiu, kelti pavyzdžiu.

stovėti prie valdžios — būti valdžioje, turėti valdžią, valdyti.

stovis — būklė: Ligonio sveikatos stovis (=būklė, sveikata) gerėja.

stovyje — Jį rado girtame stovyje (=girtą).

su tikslu ką padaryti — norint ką padaryti,

bendroje sumoje — iš viso: Prašau išrašyti čekį bendroje sumoje trim šimtams litų (=trijų šimtų litų čekį).

supanti aplinka — aplinka: Aš negaliu pristi prie naujos supančios aplinkos (=prie naujos aplinkos).

šaltai atsinešti — būti abejingam, nesirūpinti.

šiandien penkto — šiandien penkta (diena),

šiuo pažymima — pažymima: Šiuo pažymima (=pažymima), kad jis yra baigęs Pedagoginį institutą.

tikėti kam, į ką — tikėti kuo, ką: Aš jam (juo) netikiu. Beveik visa žmonija tiki į Dievą (=Dievą, Dievu).

to pasėkoje, pasekmėje, rezultate — dėl to, dėl tos priežasties: Jis per mažai miegojo, to pasekmėje (=dėl to, dėl tos priežasties) sugadino sveikatą.

turtingas kuo — turtingas ko: Miškas turtingas grybais (=grybų).

ugdyti dvasioje — ugdyti dvasia,

užvardinti — pavadinti: Nežinau, kaip šį straipsnį užvardinti (=pavadinti).

vaistai prieš gripą (=nuo gripo)

valdyti, žinoti kalbą — mokėti kalbą: Jis žino (=moka) daug kalbų.

vietoj to, kad — užuot: Vietoj to, kad paaishkinti (=užuot paaishkinęs), jis pradėjo šaukti.

Paruošė MARIJA A. JURKUTĖ **IR KNYGA TURI SAVO ISTORIJĄ**

Vilniaus universiteto bibliotekoje saugoma apie 11 tūkstančių lietuviškų senovinių knygų, daug jų su žymių žmonių autografais, kurie nurodo knygos autoriaus ar savininko asmenybę, atskleidžia tai epochai būdingą stilių, manierą, madą. Labai vertindami savo knygas, jų savininkai pažymėdavo, kam jos priklauso, kartais net nurodydavo, iš kur knyga gauta ar pirкта ir už kokią kainą. Kauno auditorius J. Rimgaila XVII a. Justiniano „Juris prudencijoje“ įrašė: „Aš, Jonas Rimgaila, esu šios knygos savininkas, ją pirkau už pustrčio auksino pono Milevičiaus namuose Kėdainiuose“. Didikai puošdavo knygas įspausiais apdaro odoje supereklibraisais, kuklesni bibliofilai pasitenkindavo įrašu priešlapyje arba tituliname puslapyje: „Ex libris J. Rogowski“ arba „Jonas Kamauskas teisėtai mane turi“ (lot. k.): K. Sapiega įrašydavo: „Mane įgijo K. Sapiega“, saugodami knygas nuo vagių, XVI amžiuje savininkai įrašydavo lotynų kalba: „Vagie, nedrįsk savo gobšiomis rankomis paliesti šios knygos. Ši knyga negali turėti dviejų savininkų“ arba „Jei tą knygą nujosi, tarp trijų stulpų dejuosi“ ir pan.

Universiteto bibliotekoje yra saugoma daug S. Daukanto dedikacijų T. Narbutui, J. Pabrėžai. Kuklius autografus yra palikę Žygimantas Augustas, mokslinių katalogų pradininkas Lietuvoje, vyskupas G. Albinijus, A. Daugirdas, J. Belinskis, M. Mažvydas, J. Bretkūnas, M. Daukša, P. Babickas, J. Mačiulis-Maironis.

Daugiausia saugoma Vydūno autografuotų knygų, prof. L. Vladimirovo, parašiusio stambų veikalą „Knygos istorija“.

Kauno kultūros rūmuose buvo surengta kny-

gos šventė Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienai pažymėti. Šventės dalyviai buvo pakviesti pasižiūrėti autografuotų knygų parodos, kurioje eksponuojamos 142 autografuotos knygos lietuvių kalba, 15 knygų užsienio kalbomis, autografuoti rankraščiai, laiškai, kiti dokumentai.

Kauno kultūros rūmų knygynas — salonas išleido šios parodos katalogą „Autografai ne tik knygose“. Jos pratarinėje rašoma, kad katalogo tikslas, supažindinti žmones su mažosiomis istorijomis apie įžymius žmones, kuriuos jungia knyga ir tarpusavio santykiai. Primenama skaitytojams, jog autografų (rankraščių) rinkimo pradžia — XVI amžius. Pirmąją kolekciją yra surinkę Ph. De Bethune ir jo sūnus Prancūzijoje. Ji saugoma Paryžiaus nacionalinėje bibliotekoje. Daug autografų rinkinių yra Britų muziejuje Londone, Kongreso bibliotekoje Vašingtone, M. Mažvydo nacionalinėje bibliotekoje Vilniuje, Vilniaus universiteto, Mokslų akademijos bibliotekose, Maironio lietuvių literatūros muziejuje Kaune ir kitur. („XXI amžius“ Nr. 39).

PARLAMENTARAI MANDAGŪS SU SEIMO VALGYKLOS PADAVĖJOMIS, BET IŠSIBLAŠKĘ PAMIRŠTA SUSIMOKĖTI

Ankstyvą pavasarį „Lietuvos aidas“ domėjosi, kaip maitinasi Seimo nariai ir ministrai.

Seimo posėdžiuose sesijų metu iš 140 parlamentarų neretai būna tik 70-80, bet Seimo valgykla parlamentarų lankomumu nesiskundžia.

Seimo posėdžių salėje kiekvienas parlamentaras gali mėgautis nemokama kava. Tuo tarpu studentai aukštųjų mokyklų valgyklose vis dažniau teįperka tik garnyrą. Tiesa, Dailės akademijos bufete nemokamai galima gauti virinto vandens stiklinę.

„Lietuvos aidas“ domėjosi ir įvairių patiekalų kainomis skirtingose valgyklose.

Vyriausybės nariai valgo specialiosios paskirties AB „Autoūkis“ valgykloje, čia kasdien papiečiau apie 200 žmonių. Vyriausybės valgyklos vedėja J. Račkienė teigė, kad ministrai per pietus vidutiniškai pravalgo 7-9 Lt. Ekspremjerą Adolfas Šleževičius dažnai pietaudavo Vyriausybės

Šv. Onos bažnyčios didysis altorius.

A. Sutkauskas nuotr.

valgykloje, mėgstamiausias jo patiekalas buvo bulviniai blynai. Dabartinis ministras pirmininkas Mindaugas Stankevičius mėgsta lengvus patiekalus. Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas dažniausiai užsisako silkį ir pieniškos sriubos. Populiariausios daržovės Vyriausybės valgykloje — rauginti kopūstai.

Michailui Gorbačioviui, kai jis buvo Sovietų Sąjungos generalinis sekretorius, gyvuliai maistui ir daržovės buvo auginami specialiuose, griežtai kontroliuojamuose ūkiuose. Lietuvoje to nėra, Vyriausybės valgykla reikalauja tik kokybės sertifikatų.

Seimo narius maitinanti valstybinė įmonė “Greminta” ir Vyriausybės valgykla nustato 30 proc. prekybos antkainį. Vilniaus universiteto is-

torijos fakultete nustatomas 45 proc. antkainis. “Lietuvos aidą” apsilankymo dieną Seimo valgykloje kefyras kainavo 42 ct, Vyriausybės - 43 ct, studentų - 50 ct. Grikių košę su sviestu Seimo nariai pirkę už 87 ct, studentai už 1 Lt. Visose valgyklose populiariausi pigūs bulvių patiekalai: didžkukuliai, bulvių plokštainis, vėdarai.

Seimo valstybinėje valgykloje kasdien pietauja apie 300 žmonių, čia valgo ir Prezidentūros darbuotojai. Šios valgyklos gamybos vedėja Elena Guigienė patvirtino, kad Seimo nariai patys susiskaičiuoja, už kiek pinigų pasirinko patiekalų, ir pavalgę pinigus palieka ant stalo. Seimo valgykloje dirbančios penkios padavėjos LA sakė, kad kai kurie parlamentarai kartais būna labai išsiblaškę

— pamiršta susimokėti už pietus. E. Guigienė teigė, kad Seimo nariams patiekiamas maistas visada būna šviežias, tačiau darbuotojos priekaištų vis tiek neišvengia. Egzotiškas delikatesas — alyvuogės Seimo valgykloje užsisakomos rečiausiai. Kava Seimo bufete kainuoja 66 ct, o vyriausybės 86 ct. Apie 50 seimo narių yra nuolatiniai valgyklos lankytojai, jie papietauja vidutiniškai už 3-4 Lt, bet daugiausiai pravalgo apsaugos vyrai (apie 10 Lt kiekvienas). Seimo valgyklos dienos apyvarta — 1000 Lt. Pasak valgyklos padavėjų, parlamentarai taktiški, nekiršina merginų, tačiau jų humoro jausmas neretai būna “arkliškas”. Ir dar viena detalė iš valgyklos virtuvės: duona pietums pjaustoma skerdiko peiliu. (“Lietuvos aidas” Nr. 43).

DISERTACIJA APIE SOVIETINIUS TRĖIMUS

1995 metų pabaigoje — 1996 metais visuomenės dėmesį patraukė Lietuvos istorijos instituto istorikų nauji darbai ir leidiniai apie Lietuvai ir visai tautai tragišką sovietinio genocido XX amž. 5-6 dešimtmečio laikotarpį. Daktaro disertaciją apgynęs istorikas A. Anušauskas išleido knygą “Lietuvių tautos sovietinis naikinimas 1940-1950 metais”. Serijoje “Lietuvos kovų ir kančių istorija” institutas kartu su Pasaulio lietuvių bendruomene išleido pataisytą ir papildytą lei-

dinį “Lietuvos gyventojų trėmimai 1940-41, 1944-1953 metais sovietinės okupacinės valdžios dokumentuose” (ats. red. A. Tyla). Šiam leidiniui plačią įvadinę dalį parašė istorikas Eugenijus Grunskis. Jis vienas pirmųjų Lietuvoje pradėjo tirti sovietinių trėmimų temą ir su ja susijusius archyvus, parašė apie tai daug darbų, tapo autoritetingu specialistu.

Tad neatsitiktinai Lietuvos istorijos institute vykusiu E. Grunskio humanitarinių mokslų srities istorijos krypties daktaro disertacijos “Lietuvos gyventojų trėmimai 1940-1941, 1945-1953 metais” gynimu domėjosi ne tik kolegos, bet ir buvę tremtiniai, istorijai neabejinga visuomenė. Disertaciją gerai įvertino oficialūs oponentai prof. A. Tyla ir dr. B. Puzinavičius, disertanto doktorantūros komiteto pirmininkas dr. G. Rudis, nariai — prof. V. Kubilius, prof. M. Maksimaitis, habil. dr. H. Šadzius, dr. L. Truska. Apie E. Grunskio darbų svarbą istorijos mokslui ir švietimo įstaigoms klausimų ir diskusijos metu kalbėjo kolegos, buvę tremtiniai.

Galima pasidžiaugti, kad spaudai ruošiama ir E. Grunskio knyga — išplėstas apgintos disertacijos variantas. Tai bus dar vienas Lietuvos istorijos instituto darbas, atskleidžiant Lietuvos ir lietuvių tautos netektis sovietų okupacijos metais. Be to, būsima E. Grunskio knyga papildys plačiai visuomenei prieinamą sovietinio genocido tyrimų istoriografiją. (“Apžvalga”, Nr. 18).

KORUPCIJA BAISESNĖ UŽ UŽSIENIO ŠNIPUS

Dėl geopolitinės padėties Lietuva yra įdomi šalis tiek Vakarams, tiek Rytams, todėl čia tikrai yra žvalgų iš abiejų pusių, teigia Valstybės saugumo departamento direktorius Jurgis Jurgelis.

Tačiau jis mano, kad kritikuotini kai kurių veikėjų mėginimai dėl Lietuvos nelaimių kaltinti užsienio šnipus. “Neteisinga taip dangstyti savo neveiklumą ir pačių klaidas. Jei valstybė turi aiškią ir ryžtingą poziciją, jokios žvalgybos lengvai nepaveiks suplanuotų įvykių”, — teigė J. Jurgelis vienoje iš “Radiocentro” laidų.

Jis teigė, kad ir Lietuva turi žvalgybos užsienyje sistemą, tačiau, sakė jis, nereikia įsivaizduoti, kad tai yra knygose aprašytas šnipinėjimas — iš tikrųjų daugiausia būna atviros informacijos kaupimas ir sisteminimas. Pasak J. Jurgelio, Lietuva žvalgybą turi tik tose šalyse, kur yra interesų — politinių ar ekonominių.

Saugumo šefas vienu didžiausių Lietuvos teisėsaugos sistemos trūkumu laiko nepakankamą atskirų institucijų bendradarbiavimą. “Turinčios viena kitą tęsti grandys yra sugedusios”, — sakė jis.

J. Jurgelis pareiškė, kad nė viena tikrai didelė kontrabanda į Lietuvą nepatenka be korumpuotų teisėsaugos pareigūnų pagalbos. “Mafija niekada nerizikuos savo šimtais tūkstančių, jei nebus tikra, kad saugiau įveš ir realizuos savo krovinius”, — sakė saugumo vadas. Jis neturi iliuzijų ir dėl teismų sąžiningumo. Pasak jo, “oficialus įkainis Lietuvoje yra 10 proc. ieškinio sumos palankų sprendimą priėmusiam teisėjui”. Toje pat laidoje dalyvavęs saugumo pareigūnas, prisistatęs Alfredu, teigė, kad už sugautą kontrabandą pareigūnams “vietoje” yra siūloma pusės krovinio vertės pinigų suma.

Paklausti apie Rusijos prezidento rinkimų rezultatų įtaką Lietuvai, saugumo pareigūnai teigė, kad didžioji kaimynė jau nuo XVII amžiaus turi ir visada turės interesų Lietuvoje, ir viskas priklausys tik nuo pačių lietuvių pozicijos tvirtumo. (“Lietuvos aidas”, Nr. 67).

VAIKAMS NESAugIAUSIA JŲ PAČIŲ NAMUOSE

Nei įstatymuose, nei poįstatyminiuose aktuose nėra paaiškinta, kas yra asociali šeima. Daugelis kalba apie asocialias šeimas, tačiau nesant tokios šeimos apibrėžimo, labai sunku ginti vaikų teises. Vilniaus savivaldybėje surengtoje spaudos konferencijoje miesto valdybos narė, Socialinių reikalų komiteto pirmininkė Gražina Paliokienė sakė, kad pernai sostinės savivaldybė kreipėsi į policiją, prašydama užregistruoti 32 landynes, kuriose gyvena vaikai. Tačiau policija to nepadarė. Aso-

cialiose šeimose tėvai labai šurkščiai elgiasi su vaikais, bet tokiems tėvams netaikoma jokios atsakomybės. Pernai Vilniaus mieste užregistruotas 10.801 nelaimingas atsitikimas, kai namuose nukentėjo vaikai. Mokyklose nukentėjo 1.043, gatvėse ir keliuose 452, autoavarijose — 162. Pasak G. Paliokienės, gyvenama tokiomis sąlygomis, kai vaikams pavojingiausia būti šeimose.

Pernai oficialioji statistika Vilniuje užregistruo tik penkis tyčinius vaikų sužalojimus. O iš tikro 16 vaikų tėvai nužudė, dar 19 mirties priežastys neišaiškintos, bet įtariama, kad ir jie mirė sunkiai sužaloti savo tėvų. 90 vaikų išžaginta, 63 užregistruoti užsikrėtę sifiliu, 151 gonorėja, 125 — kitomis venerinėmis ligomis.

1995 m. Vilniuje iš viso tėvų globos neteko 320 vaikų, o šeimos priėmė globoti tik 122. Iš netekusių tėvų globos vaikų 42 vaikų tėvai atsidūrė įkalinimo įstaigose, 16 vaikų tėvai neaugina dėl sunkios ligos, 8 — pamesti, neaišku, kas jų tėvai. Iš 24 vaikų tėvų atimtos tėvystės teisės, 92 tėvai patys jų atsisakė, o dar 93 vaikai auga asocialiose šeimose. („Lietuvos aidas“, Nr. 94).

NEJPRASTI ŽAIDIMAI KAPINĖSE

Telšių rajono Žarėnų kapinėse keturi 8-11 metų mokinukai išvartė 35 paminklus, aprašė juos raudona kreida, išspardė krepšelius, žibintus, žvakides.

Pasak Žarėnų vidurinės mokyklos pedagogų, visi šie vaikai, išskyrus vieną, drausmingi, ramūs. Paminklus vartė pramogaudami. Vaikų tėvams pagal ATPK 181 straipsnį teks sumokėti administracinę baudą, atlyginti nuostolius. („Lietuvos aidas“, Nr. 93).

PAGERBTI LAUREATAI

Švietimo ir mokslo ministerijoje pagerbti rašytojų Mariaus Katiliškio ir Liūnės Sutemos premijų laureatai — jaunieji filologai.

Mariaus Katiliškio premija — 150 litų už geriausius prozos darbus įteikta Kauno Radvilėnų vidurinės mokyklos moksleiviui Pauliui Jurašiui.

Pasvalio Petro Vileišio vidurinės mokyklos moksleivė Agnė Žagrakalytė už geriausią moksleivišką poeziją apdovanota tokio pat dydžio Liūnės Sutemos premija.

Mariaus Katiliškio premijos skiriamos nuo 1993 metų, o Liūnės Sutemos — antrą kartą. Šiuos apdovanojimus drauge su tuometine Kultūros ir švietimo ministerija įsteigė jau prieš 15 metų mirusio lietuvių išeivijos rašytojo Mariaus Katiliškio fondas, kuriam vadovauja Liūnės Sutemos kūrybinio slapyvardžiu pasivadynusi jo našlė Zinaida Nagytė-Katiliškienė. („Lietuvos aidas“, Nr. 95).

SOSTINĖJE RUNGĖSI PYPKININKAI

Klaipėdietis Juozas Jagėla tapo pirmojo atvirojo Lietuvos pykininkų čempionato nugalėtoju.

Nugalėtojas pypkę rūkė 58 min. 1 sek. Antrąją vietą užėmė vilnietis Algimantas Lekevičius — 56 min. 38 sek., trečiąją — vilnietis Aleksandras Vizbaras — 54 min. 57 sek.

51 metų J. Jagėla kilęs iš Anykščių, pirmą kartą pypkę „užtraukė“ būdamas penkerių metų. Trejų metų jis kartu su tėvais buvo ištremtas į Sibirą. Grįžęs į Lietuvą dirbo laivyne — plaukiojo po Baltijos ir Juodąją jūras. Pykininkų čempionas sakė, kad pypkę jam — savotiška mylimoji.

Alaus restorane „Irish Pub“ įvykusiame čempionate, kurį surengė Vilniaus pykininkų kolegija, dalyvavo 24 pykininkai iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Jonavos.

Čempionato prizininkai buvo apdovanoti diplomais, kelialapiais į Čekiją, vertingomis pypkėmis bei kitais prizais.

Apdovanotas ir pirmasis iš varžybų iškritęs dalyvis. Juo tapo Vilniaus mokytojų namų direktorius, Vilniaus pykininkų kolegijos įkūrėjas Duanas Timukas, rūkęs pypkę tik 5 min. 32 sek.

Lietuvos pykininkų čempionato dalyviams tabaką iš Švedijos pateikė pagrindinė varžybų rėmėja firma „Swedish Match“.

Veikė pypkių paroda, buvo išrinkta „Miss pypkę“. („Lietuvos aidas“, Nr. 93).

— Kodėl dailininkai visada padeda savo parašus po paveikslu?

— Kad žmonės žinotų, kur paveikslo viršus, o kur apačia.

— Aš taip ir žinojau, Jonai, kad tu šiandien ateisi, — sako panelės Onos broliukas.

— Kas tau pasakė? — klausia Onos gerbėjas.

— Niekas nesakė, bet aš mačiau, kad Ona nuo stalo paslėpė pono Grikio fotografiją.

— Apie ką reikia kalbėti su moteria, jeigu norima jai patikti?

— Apie jos grožį.

— O jeigu ji negraži?

— Tada apie kitų moterų bjaurią išvaizdą.

— Neseniai pasakiau įpykęs savo žmonai vieną žodį, tai ji su manim nekalbėjo visą savaitę.

— Brangus drauge, pasakyk man, koks tas žodis!

— Tau Petraitis siunčia daug linkėjimų.

— Ačiū, bet aš jokio Petraičio nepažįstu.

■ Kardinolas Vincentas Sladkevičius, 1995 m. rugpjūčio 20 d. sulaukęs 75 m. amžiaus, pagal bažnytinės teisės kodeksą, įteikė pop. Jonui Pauliui II savo prašymą atsistatydinti iš užimamų pareigų. Popiežius kardinolo prašymą patenkino ir gegužės 4 d. Kauno arkivyskupo paskyrė vysk. Sigitą Tamkevičių SJ, lig šiol ėjusį vyskupo augziliaro pareigas.

— Toks nedidutis, storas, plikas... Sakė, kad judu buvote vienoje klasėje.

— Mūsų klasėje plikių nebuvo!

Patekęs į Baltuosius rumus geros valios pilietis, pastebėjęs bevalantį savo batus prezidentą Linkolną, sušuko:

— Jūs valote savo batus!

— O kieno batus aš turėčiau valyti? — atsako prezidentas.

Rašytojas Vaughan sako, kad šių dienų žmogus mieliau priima savo moralės kritiką, negu kritiką, kad jis blogai vairuoja automobilį.

— Kodėl jus savo šuniui nukirtote uodegą?

— Tai dėl uošvės, kad ji nematytų, jog kas nors džiaugiasi, kai ji pas mus ateina.

Vienas asmuo paklausė savo artimą, kaip bausti liežuvautojus, tikėdamasis atsakymo, kad jiems reikėtų nupjauti liežuvį, bet paklaustas atsakė:

— Reikia nupjauti ausis tiems, kurie tų šmeižtų klausosi.

— Jeigu tamsta butum nustojęs gerti prieš keletą metų, tai būtų galėjęs sulaukti 70 metų amžiaus, — sako gydytojas pacientui.

— Kaip gaila, kad aš to nežinojau anksčiau, dabar jau per vėlu, nes jau esu 72 metų, — atsako pacientas.

■ Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos fakultete šiuo metu studijuoja 150 Kunigų seminarijos studentų ir apie 250 pasauliečių. 12 studentų pradėjo licenciatų studijas.

■ Italijoje ir kitose šalyse dabar studijuoja 20 Lietuvos kunigų. Jie, įsigiję diplomus, grįž į Lietuvą. Numatoma, kad Lietuvos episkopatas nuspręs siųsti į Romą, Šv. Kazimiero kolegiją, studijuoti ne kunigus, o klierikus.

■ Kaišiadorių vyskupui Juozui Matulaičiui kovo 8 d. sukako 60 m. amžiaus.

■ Tikinčiųjų skaičius Rusijoje nuolat auga. Stačiatikių bendruomenės skaičius nuo 1991 m. paaugo dvigubai, musulmonų — tris kartus, katalikų net 7 kartus. Rusijoje save tikinčiais laiko apie 50% visų gyventojų.

■ Arkivysk. Audrys J. Bačkis Didįjį penktadienį, balandžio 5 d., Vilniuje su tūkstantine maldininkų minia ėjo jau tradiciniu tapusį Kryžiaus kelią.

■ Vilniaus arkikatedroje balandžio 13 d. buvo didelės iškilmės: arkiv. A.J. Bačkis suteikė kunigystės šventimus devyniems 1993 m. atkurtos Vilniaus kunigų seminarijos auklėtiniams. Prieš Vilniaus kunigų seminarijos atkūrimą jie mokėsi Tarpdiecezinėje kunigų seminarijoje Kaune. Gavę šventimus, naujieji kunigai kartu su arkivyskupu aukojo savo pirmąsias šv. Mišias.

■ Paryžiuje įsikūrusi bažnytinė informacinė tarnyba "Eglise d'Asie" praneša, kad Kinijos valdžia pradėjo didesnius Romos katalikų persekiojimus. Kinija su Vatikanu ryšius nutraukė 1957 m. Nuo to laiko religine laisve naudojosi tik valstybės spaudimu įsteigtasis "Patriotinis Kinijos katalikų susivienijimas", o Romai ištikimi katalikai buvo persekiojami. Šiuo metu Kinija žada dar labiau sugriežtinti religinių bendruomenių įstatymus ir bausti tuos, "kurie, dangstydamiesi religija, griauja valstybės vienybę". Kinijoje esama apie 10 milijonų katalikų.

■ Kun. Antanas Puchenski, Švč. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos klebonas Čikagos Brighton Parke, gegužės 19 d. atšventė 25 m. kunigystės jubiliejų. Per jubiliejaus šv. Mišias giedojo Lietuvos Vyčių choras, driguojamas muz. Fausto Strolis.

■ Kun. Walter Stankevičius, buv. Šv. Antano lietuvių parapijos Detroite klebonas, spalio 20 d. švęs 50 m. kunigystės jubiliejų. Iškilmės bus jo gimtojoje parapijoje — Dievo Apvaizdos bažnyčioje.

■ Kun. Antanas Vitkus, nuo 1985 m. Alvito klebonas, mirė vasario 14 d.

■ Vysk. Antanas Deksnys, 14 m. rūpinęsis Europos lietuvių sielovada ir gyvenęs Romoje bei Bad Worishofene, Vokietijoje, šiais metais švenčia 90 m. amžiaus ir 65 m. kunigystės sukaktis.

■ Šiaulių Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje buvo atlikta Ferenco Liszto oratorija "Kristus". Ją atliko XIV tarptautinio bažnytinės muzikos festivalio 240 dalyvių: tarptautinis jungtinis choras ir tarptautinis simfoninis orkestras. Dirigentas M. N. Sinden iš Švedijos.

■ Kun. Statys Yla savo knygoje (Ateitininkų vadovas, Moderni mergaitė, Laisvės problema, Dabarties žmogus, Siauroji ir pilnutinė krikščionybė) bei straipsniuose nagrinėjo krikščioniško gyvenimo principus, artimo meilės ir visuomeninių pareigų prasmę. Lietuvoje atsirado iniciatorių, pasiryžusių atrinkti aktualiausius kun. St. Ylos darbus ir juos išleisti vienoje knygoje.

■ Vatikanas pranešė, kad pasibaigė 11 metų trukęs lietuvių kalba šv. Mišių transliavimas į Lietuvą per Vatikano radiją. Šv. Mišių transliacija Lietuvai dabar vyksta tuo pačiu laiku iš Vilniaus katedros.

■ Kun. Romuoldas Ramanauskas, Krakų klebonas, įsteigęs ten vaikų ir senelių namus, šiais metais vedė rekolekcijas Australijos lietuviams, aplankydamas didesnius jų telkinius.

■ Panevėžio Kristaus Karaliaus katedroje vysk. Juozas Preikšas balandžio 14 d. tris šios vyskupiijos diakonus įšventino kunigais.

■ Balandžio 18 d. Panevėžio katedroje buvo pagerbtas jos klebonas mons. Juozapas Antanavičius, sulaukęs 65 m. amžiaus.

Juozas M.

“Laiškų lietuviams” rašinių konkursas

Šiam konkursui siūlome temas pasirinkti iš septynių didžiųjų nuodėmių arba iš septynių jas atitinkančių didžiųjų dorybių. Galima rašyti ir beletristine forma, tik būtinai atsakyti į pasirinktą temą.

Didžiosios nuodėmės: 1. Puikybė, 2. Godumas, gobšumas, 3. Paleistuvavimas, gašlumas, 4. Pavydas, 5. Piktumas, rūstumas, 6. Nesaikingumas valgant ar geriant, 7. Tingėjimas.

Didžiosios dorybės: 1. Nuolankumas, 2. Dosnumas, 3. Skaistumas, 4. Meilingumas, artimo meilė, 5. Romumas, švelnumas, 6. Susivaldymas valgant ar geriant, 7. Uolumas, darbštumas, pamaldumas.

Straipsnio apimtis suaugusiems — maždaug 4-6 mašinėlė rašyti puslapiai, jaunimo gali būti trumpesni. Jaunimui priklausys tik viduriniųjų ir kitų tolygių mokyklų moksleiviai. Konkursas baigsis 1997 m. vasario mėn. 16 d.

Straipsniai pasirašomi slapyvardžiu, į atskirą vokelį (ant kurio užrašomas tik slapyvardis) įdedama tikroji autoriaus pavardė, adresas ir telefonas. Vokelis kartu su straipsniu įdedamas į didesnį voką ir siunčiamas redakcijai šiuo adresu: “Laiškai lietuviams”, 2345 W, 56th St., Chicago, IL 60636, USA.

“Laiškams lietuviams” aukojo:

50 dol. B. Pauliulionis.

Po 40 dol.: Mačiulis, J. Dailidienė

35 dol. J.A. Pauliukevičius.

Po 30 dol.: J.A. Damušiai, B. Aras..

Po 25 dol.: E. Nemickas, P. Narutis, H. Bagdonienė.

Po 20 dol.: E. Seibutis, V. Žadeikienė, I. Beinarauskas, A. Brazaitienė, J. Mikutaitienė, V. Čepaitienė, kun. P. Sabulis.

15 dol. I. Rimkūnas.

13 dol. E. Graibus.

Po 10 dol.: A. Underys, V. Naudžius, A. Leiberis, S. Budrys, P. Mikalauskas, T. Zailskienė, E. Marčiulionis, A. Juozevičienė, I. Polikaitienė, J.O.Baužis.

Po 5 dol.: A. Valavičius, kun. V. Piktumą, J. Kliorys, M. Dūda, S. Kybartas, F.A. Zailskas, V. Peseckas, A. Stonys, S. Plėnys, S. Laniauskas, J. Stravinskas, D. Petrutytė, M. Manoraaitis, A. Dzirvonas, B. Kazlauskas, A. Ramanauskienė.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame. Taip pat esame labai dėkingi Robertui Mingėlai, kuris padovanojo gražų lietuvišką užtiesalą mūsų koplyčios altoriui.

Dėmesio!

Nuo ateinančių metų sausio 1 dienos “Laiškų lietuviams” metinė prenumerata visose šalyse bus 20 JAV dolerių.

LAIŠKAI LIETUVIAMS-Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius-Juozas Vaišnys, SJ. Redaktoriaus pavaduotojas-Algirdas Paliokas, SJ. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kuprys, Nijolė Užubalienė. Techn. redaktorius-dr. Jonas Boguta. Administratorė-Marija A. Jurkutė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098 Tel. (312) 737-8400. FAX (312) 737-0486. “Draugo” spaustuvė. Metinė prenumerata-15 dol., atskiras numeris-1,50 dol.